

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravljenštvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odgovredi. — Udje „Katal, tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravljenštvo: Koroška cesta štev. 5, vprijejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Slovenskemu ljudstvu!

V resnem času stopamo pred Vas, slovenski bratje. Izkazali ste nam ob državnozborskih volitvah pred dobrima dvema letoma sijajno zaupanje; poslali ste nas na cesarski Dunaj zastopat koristi slovenskega ljudstva. Svesti si svojih dolžnosti smo zvrševali svojo nalogo; pred očmi smo imeli vedno točno sliko svoje ljubljene, a tako zanemarjene domovine od Mure do Adrije, zaničevanega, od sovragov v smrt obsojenega naroda, skrbi in žuljev njegovih najboljših sinov, ki v potu svojega obraza s svojim delom skrbe, da se ohrani slovenska zemlja slovenskemu rodu. Vaši poslanci so šli v dunajsko zbornico upanja polni, z veseljem na delo. Marlivo so sodelovali v odsekih in v zbornici, priborili so si ugled tudi pri nasprotnikih; uspešno so se potegovali za svoje ljudstvo in z mirno treznostjo pospeševali pomen državne zbornice, ne pozabivši pri tem nikoli, da je usoda naše domovine najtesnejše združena z napredkom avstrijske države. Svojo prisrčno domovinsko ljubezen so združevali z jasno in odločno mislio na krepko, pod habsburškim žezлом zedinjeno državo.

Vladna politika, ki je v najusodnejšem času kruto prezirala avstrijski slovenski jug in njegov narod, jih je prisilila v odpor proti Bienerthovi vladi. Ta se je poostril, odkar so sedli vanjo zagrizeni nasprotniki slovenskega imena in slovenskih ljudskih koristi. Ves slovenski narod je odobril to dejanje. Pa tudi v tem odporu niso pozabili, kaj so dolžni avstrijski državi. Vladi so odrekali vsako zaupanje; državi so pa dali, kar je bilo potrebno in so s tem znatno pripomogli, da se je odvrnila od lanske jeseni do letošnje pomladi grozeča vojna nevarnost.

Odločilno se je pa preobrnalo stališče nas — zastopnikov slovenskega ljudstva — odkar je Bienerthova vlada dovolila odenško bosenko banko proti soglasnemu sklepu cele zbornice, ki ga je izrazil nujni predlog načelnika. Svojih kmečkih bratov v Bosni in Hercegovini nismo smeli pustiti prodajati nikomur. V obrambo cesarjevega imena, z ozirom na neizmerno škodo za vso zunanjo politiko naše države, seveda pa tudi glede na naš vzvišeni cilj državnopravnega združenja vseh južnih Slovanov avstrijske države, smo se slovenski poslanci postavili na čelo v boju proti odiranju bosenškega kmeta. Dne 4. junija, ko se je že pričelo glasovanje o naših predlogih, so vladne stranke s surovim kričanjem, brezvestno prestopivši določila zborničnega poslovnika, z nedopustno in sramotno obstrukcijo preprečile, da nismo zmagali. Par dni kasneje se jim je posrečilo z ministrskimi glasovi in z raznovrstnimi nečednimi pripomočki doseči večino pet glasov proti našim predlogom. Že takrat smo pa javno izjavili: Zbornica, ki nima toliko spoštovanja do same sebe, da bi drugič izrekla to, kar je prvič soglasno sklenila, ki se ne upa povedati vladu, katera je pogazila njen soglasni sklep, da tega ne dopusti zbornica, ki potem takem sama zameta svojo veljavo, in ki ji je par ministrov več, nego usoda sto tisoč kmetov, ni vredna, da živi; taka zbornica nima za nobenega pomena več. Vladi smo pa obnovili napoved svojega boja.

Upali smo za trdno, da z navadnim odporom pri proračunu obračunamo z vladu. Všeteli smo se, ker si nismo mogli misliti, da bi nas pri tem zapustili lastni bratje; zopet smo se pa prepričali, da se na liberalca ne moremo zanesti v nobenem slučaju. Proračun, ki se pa ne dovoljuje samo vladu, marveč v prvi vrsti državi, se je ustavno sklenil. Niso bile pa s tem zaključene sovražne nakane sedanje vlade in njene večinice proti nam. Brez nas in proti nam so hoteli še to poletje spraviti v veljavo stvari, ki bi bile v nepopisno škodo naših narodnih in gospodarskih koristi: Lahe, ki so pomagali pri agrarni banki nemško-poljski zvezi in njeni vladu, so hoteli nemeneč se za nas, obdariti z laškim vseučiliščem v Trstu; kmeti so pa hoteli pritisniti z rumunsko trgovsko pogodbo in s pooblastilnim zakonom, po katerem bi se bile odprle Srbiji, Bolgariji, Črnigori in južnim ameriškim državam meje za govedi in prašiče. Tu je bilo treba odločnosti. Morali smo pokazati, da ima naša potrežljivost svoje meje, in da smo sposobni tudi za najljutješi, najbrezozirnejši boj. V zvezi s češkimi kmečkimi zastopniki smo zastavili dnevni red s svojimi nujnimi predlogi in tako izpričali, da se mora v stvareh, ki se tičajo koristi našega ljudstva, goroviti tudi z nami.

Mi nismo proti laškemu vseučilišču, kakor tudi mi nismo krivi, da so jim ga nemški razbijajoči onemogočili v Wiltenu pri Inomostu, kjer so že dlje časa imeli svojo pravno fakulteto. Smo pa proti temu, da bi se to vprašanje rešilo enostranski, in samo na našo škodo. Pripravljeni smo bili in smo še na pameten, moški dogovor z vladu in z Lahi; ne moremo pa dopustiti, da bi mnogo manj številni Lahi za svojo vladno politiko dosegli to, kar se nam Slovencem, naj smo med vladnimi strankami, ali v odporu, žaljivo in prezirljivo odreka.

Tudi to vemo, da se moramo trgovsko zbliziti balkanskim narodom in da so trgovske pogodbe ž njimi potrebne, toda to se ne sme zgoditi, ne da bi se popolnoma, za vso škodo, ki bi jo imel od tega, odškodoval naš kmet, ki nas je poslal na Dunaj, da ga branimo v njegovem težkem življenju. Doseglo se je tudi z našim prizadevanjem od vlade, da bi bila razdelila po šest milijonov kron skozi 10 let v povzdigo živinoreje, toda to je odločno pre malo. Združili smo se s češkimi kmetskimi zastopniki, ter zahtevali ob ti priliki, naj se v zakonu sklene zavarovanje zoper ogenj, točo in za živino tako, da vsaka dežela ustanovi v ta namen svojo zavarovalnico in da se ves zemljiški davek prepusti deželam v te zavarovalne namene. S tem bi v resnici odškodovali kmete za bremena, ki bi jih prevzeli z novimi trgovskimi pogodbami in potem bi mogli mirno dovoliti vladu pooblastilni zakon. Pred očmi smo in bomo vedno imeli koristi vseh stanov, tudi trgovine in obrti. Vsak resen in uspešen pripomoček proti neznosni draginji, proti umazani, dobičkažljuni spekulaciji z živili delavskega ljudstva, bo našel pri nas največjo podporo. Politiko, ki bi kmeta bila, delavec pa nič ne koristila, pa zametamo, ker je hinavška in neiskrena. V tem oziru gremo mirno mimo lažnjivih demagogov in hinavev svojo pot.

Dolžni smo pa pri ti priliki svojemu narodu in avstrijski državi najodločnejše obsoditi hinavščino tistih, kateri so na eni strani trdili, da je treba s trgovskimi pogodbami dobiti prijateljstvo balkanskih narodov, na drugi pa bili krivi, da se je potrdila odenška bosenka banka. Nobena pogodba nam nič ne more pomagati, če se bo pod cesarskim imenom z odenškimi obrestmi (10%) izžemal bosenški kmet, tiral na beraško palico in njegova zemlja, ki jo je stoletja s krvjo in znojem obrnil svojemu rodu, prodajala madjarskim judom, morebitna izguba pa pokrivala iz žepov naših davkoplacavcev.

To je bila za nas prva in poglavitna reč, ko smo se pogajali z vladu in vladnimi strankami o tem, ali naj umaknemo svoje nujne predloge. Vlada je ta naš pogoj kratkomalo zavrgla, kakor je tudi zaničevalno odklonila vsako besedo o našem vseučilišču in o deželnih zavarovalnicah v prej povedanem smislu. V petek, dne 9. t. m. so se pa vladne stranke na videz brez vladne začele pogajati z nami. Postavili smo jim kot svojo političko zahtevo, naj glasujejo za nujni predlog, ki bi ga v prvi seji državne zbornice vložil naš načelnik in ki bi v njem državna zbornica odločno zahtevala od vladu, naj v vsem svojim političkim vplivom prepreči delovanje odenške bosenke banke z ozirom na odkup kmečkih posestev. Voditelji vladnih strank so pa šli vprašati Bienertha. Ta je pa zopet odklonil to zahtevo, voditelji so se mu udali in pogajanja so se razbila.

Državni zbor je zdaj zaključen. Vlade stranke so rajši rešile barona Bienertha nego zbornico. Nanje pada vsega odgovornost. Javno so vladni poslanci izjavljali, da obsojajo odenško banko in da bodo obračunali z vladu, če jo ne prepreči. Ko je pa treba odločnega koraka, jim zmanjka poguma, doslednosti in značaja in več jim je na Bienerthovi vladu, nego na usodi avstrijske zbornice in bosenških kmetov, več na tem, da je vladu proti nam, nego da bi se storjena krivica popravila. Krivica, ki jo je storila sedanja vladu stotisoč slovenskim kmetom, skeli v živo vsacega pravicoljubnega človeka. Slovesno izjavljamo, da je bomo nikoli pozabili. Zastopniki slovenskih in čeških kmetov, ki smo si podali k trdnim, bratskim zvezim roke, ne bomo mirovali, dokler je ne popravimo, ne bomo pa tudi mirovali, dokler ne dvignemo iz teme in pozabe svoje zapuščene domovine in njenega Bogu ter državi zvestega, značajnega ljudstva.

Državni zbor je zaključen v znamenju kmetskih pravic, v znamenju boja proti odenštvu in hinavstvu. V tem boju, ki smo ga začeli, bomo tudi nadalje vzdržali in ne moti nas, da je par liberalnih slovenskih poslancev izkušalo prekrižati naše namene. Naša pot je ravna. Vest nam pravi, da je tudi edino prava. Prepričani smo, da se bo slovensko ljudstvo, ki mu mirnega srca izročamo sodbo o našem delu, ravno tako izreklo. Na Vašem zaupanju, prijatelji, sloni naša moč. Ker se ga zavedamo, zato ne odnehamo, naj se zaganja v nas, kogar je volja. Svobodni možemo smo, ne poznamo človeških ozir, še manj pa strahu pred mogočniki sedanjega dne, nobenemu nasilstvu ne uklonimo tilnika; Bogu in ljudstvu zvesti pojdemo veselo naprej v svojem boju, ko vemo, da bo dan nasproti krove moči minul, in da zasine potem tudi našemu ljudstvu dan boljše bodočnosti.

NA DUNAJU, dne 10. julija 1909.

Dr. Šusteršič l. r.

Demšar l. r.

Dr. Gregorčič l. r.

Pišek l. r.

Dr. Korošec l. r.

Fon l. r.

Hočevar l. r.

Pogačnik l. r.

Povše l. r.

Gostinčar l. r.

Jaklič l. r.

Roškar l. r.

Dr. Benkovič l. r.

Grafenauer l. r.

Dr. Krek l. r.

Šuklje l. r.

Dr. Žitnik l. r.

Politični ogled.

Domača vojska v Perziji. Iz Teherana poročajo, da so revolucionarji predvčerajšnjim že došli v perzijsko glavno mesto. Šah je baje zbežal k angleškemu poslaniku. Položaj je silno nevaren, vsako uro pričakujejo končne odločitve, ki bo ali v prilog šahove stranke ali revolucionarjev. Tudi položaj vlade je nevaren, poslaniki priporočajo vladi, da naprosi rusko vlado varstva. Splošno se sudi, da je šahovo gospodarstvo pri koncu.

Mała polityčna načrtnila.

Dne 8. julija. Srbski vojni minister hoče odstraniti iz armade vse častnike zarotnika. — V Lassnicu sta se ob otvoriti parne zvezde med Nemčijo in Švedsko sestala nemški cesar Viljem in švedski kralj Gustav. — Kako sodi nemški cesar Viljem o Poljakih. „Cas“ poroča, da je rekel nemški cesar Viljem russkemu ministrskemu predsedniku Stolypinu glede na Poljake: „Hvalim vašo politiko nasproti Poljakom, s katerimi se mora zelo strogo postopati. Čim strožje se postopa z njimi, tem mirnejše se obnašajo. Drugače ni miru z njimi.“ — V Teheranu so bili kozaki poraženi od 6000 perzijskih nacionalcev. V Teheranu je velika zmešnjava.

Dne 9. julija. Goriški deželni odbor je dobil dne 7. t. m. odlok, da je deželni zbor goriški razpuščen. — Nemški cesar Viljem namerava obiskati danski dvor. — Za potovanje russkega carja v Poltavo so bile izvršene skrajne varnostne naredbe. Odpeljali so se trije vlaki, ne da bi se vedelo, v katerem je car. Celo progno zastražilo vojaštvo s hrbiti proti železniški progi in z napetimi puškami.

Dne 10. julija. Ruska mornariška uprava je sklenila, da prične takoj graditi brodovje min. — Ruske čete korakajo proti Teheranu. — V Kolumbiji je izbruhiila proti v Londonu se mudečemu kolumbijskemu predsedniku Reyesu vstaja. Revolucionarji so se polastili vlade. Proti predsednikovi stranki nastopajo složno vse ostale stranke. — Položaj maroškega sultana Mulej Hafida je zelo nevaren.

Dne 11. julija. Nemški državni zbor se ne bo odgodil, temveč zaključil, da bo imel novi kancler proste roke. — Turško brodovje običe angleško brodovje na Malti. — Paraguajski vojaki so pri zasedovanju vstašev prekoračili brazilsko mejo. — Italijanski list „Tribuna“ poroča, da se Turčija ob grški meji silno pripravlja za vojsko.

Dne 12. julija. Nemški državni zbor je danes sprejel z 266 proti 127 glasovom novo davčno postavo 500 milijonov mark, kakor sta jo izdelala katoliški centrum in konservativna stranka ter Poljaki. — Diplomaški krogi zatrjujejo, da bo Turčija v kratkem uradno priznala bolgarsko carevino. — Cesar je odložil svoje potovanje v Išl radi še nedokončane razprave v ogrskem državnem zboru o imenovanju ogrskega ministrstva.

Dne 13. julija. Ministrski predsednik Bienerth je bil včeraj v avdijenci pri cesarju, kateremu je poročal o zadnjih dogodkih v državnem zborni. — Poslanec Tresič-Pavičiču je rekel Bienerth, da se dalmatinski sabor skliče v polovici septembra. — V kratkem se skliče istrski deželni zbor. Za deželnega glavarja bo imenovan dr. Rizzi, za podglavarja dr. Laginja. — Turčija je priznala „carja bolgarskega“. — Ruski kozaki so že dosegli v Teheranu.

Dne 14. julija: Naslednik nemškega kanclerja Billowa postane najbrže v najkrajšem času Bethmann-Hollweg. — Nemški državni zbor bo sklican že koncem septembra ali začetkom oktobra. — Sprejem prestolonaslednika Frana Ferdinandu v Rumuniji je bil nad vse sijajan. Rumunski kralj Karol je na gradu Peleš pri slavnostnem obedu naglašal prijateljsko razmerje vladarjev obeh držav. Prestolonaslednik je zagotavljal v svojem odgovoru, da bo še naprej obstajalo najožje prijateljstvo in izborne razmere med obema vladarjem in državama. — Solunski armadni zbor je mobiliziran. Turki so pripravljeni za vojsko z Grki. — Iz Teherana poročajo, da so bile čete perzijskega šaha v predvčerajšnji bitki poražene.

Razne novice.

* Imenovanje. Dr. Hubert pl. Karničnik, sodnik v Ptiju, je imenovan ministrskim podstajnikom v pravosodnem ministrstvu.

Kanonik J. Kavčič zapusti gimnazijo. Te dni se je poslovil učiteljski zbor mariborske gimnazije od svojega priljubljenega, zvestega tovariša Š. g. Jakoba Kavčiča, ki je bil imenovan že 14. februarja 1909 za kanonika lavantinske škofije. Gospod kanonik J. Kavčič je sodeloval prav vspešno na slovenskih vsporednicah, odkar te obstojijo, torej 18 let. Dasiravno skromnega značaja, ki se ni vrival nikdar v ospredje, lahko rečemo, da je bil on dika profesorskega zpora. Priboril je temu tudi vgleda s svojimi temeljitim razpravami, kakor na primer v programu „Značaj“ in pa v „Voditelju“ z raznimi spisi. Profesor Kavčič je bil za slovenske dijake pravi oče. Kolike dobrega je storila njegova darežljiva roka slovenskim dijakom! Koliko slovenskih dečkov, ki so zgrešili pravo pot, je dovedel prof. Kavčič z lepo, mirno in očetovsko besedo in očetovsko skrbjo k pravemu življenju! In to je razumel prof. Kavčič: vsepieti mladini spoštovanje do bližnjega, spoštovanje do starišev, učiteljev in v prvi vrsti spoštovanje do sv. cerkve in svojega milega naroda. Mesto, katerega je zavzemal med slovenskim dijaštvom, je tudi naj-

važnejše; in kakor kažejo od nekdaj vspehi, je temu mestu bil prof. Kavčič popolnoma kos, da, še več, storil in dosegel je, kar se ne bode posrečilo vsakomur. Slovenski oddelki na gimnaziji zgubijo zares svojega očeta, svojega najboljšega zagovornika in dobrotnika. Gospod kanonik naj sprejme v zahvalo svojega vspešnega in požrtvovальнega delovanja največje priznanje spodnještajerskega ljudstva in najiskrenjež želje, da mu Bog poplača njegov obili trud in ga ohrani še mnogaleta na tem častnem mestu, katerega zavzema odslej.

Iz sodne službe. Prestavljeni so sodniki dr. Ludovik Kaspar iz Pliberka v Cmurek, dr. Ivan Premšak iz Laškega v Maribor, dr. Karol Weingerl iz Ljutomeru v Ptuj, dr. Friderik Kratter v Laško. Sodnika sta postala avkulanta dr. Rudolf Schmidt in dr. Izidor Fuchs.

* Iz finančne službe. Deželno finančno ravnateljstvo za Štajersko je prestavilo finančnega tajnika Adolfa Klobiča viteza pl. Sabladoskega iz Ljutomeru v Bruck ob Muri. Za vodjo davčnega referata okrajnega glavarstva v Ljutomeru je pozvan finančni koncipist dr. Žiga pl. Semetkowski iz Celja. Davčni upravitelj Rudolf Ulm, ki je prestavljen iz Konjic v Ljutomer, nastopi svojo novo službo začetkom avgusta.

* Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali slediči p. n. dobrotniki in dobrotnice: Zacherl, učitelj, nabral na srebrni poroki Janeza in Marije Črek v Podgradju 6 K 40 v; Fisolitsch Ela, učiteljica, 10 K; mariborski bogoslovec ob godu m. g. ravnatelja 10 K; Jožef Sparavec v Podovci, nabrala na veselici dne 4. julija 20 K. Vsem dobrotnikom in dobrotnicam za mnogoštvilne podpore v teklu šolskega leta 1908/9. stoteri Bog plati! Predstojništvo dijaške kuhinje v Mariboru se toplo priporoča tudi za novo šolsko leto cenjenim dobrotnikom in dobrotnicam, da se velikodušno spominjajo ob raznih priložnostih blagodejnega zavoda. Ubošto med našim dijaštvom je veliko in marsikateri nadpolni mladenič bo moral popustiti učenje, če bi obeda v dijaški kuhinji ne dobival.

* Romarski vlak v Marijino Celje vozi dne 9. avgusta t. l. iz Maribora po sledečem voznem redu: Iz Maribora odide vlak ob 10. uri 50 minut ponoči; iz Pesnice ob 11. uri ponoči; iz Št. Ilja ob 11. uri 14 minut ponoči; iz Spilfelda ob 11. uri 21 minut ponoči. Vsem dosedanjim romarjem je še gotovo znano, kake stnosti so bile na ozkotirni železnici od Kapfenberga do Au-Seewiesen, ker železnica nima zastonosti vozov. Da se ognemu tem stnitom, se letos peljamo v Neuberg, ker nam tam ni treba prestopati, ampak nas vlak pelje iz Maribora naravnost na zadnjo postajo. Letostorejne nobene stiske kakor prejšnja leta. Iz Neuberga imamo potem dobrih 7 ur peš v Marijino Celje in sicer po lepi poti. Nazaj se vrnemo dne 12. avgusta. Iz Neuberga pride vlak v Maribor ob 6. uri 33 minut zvečer. Romarji se lahko z večernimi vlaki odpeljejo proti Ljutomeru, Celju in proti Koroški. Vozne cene so enake za vse postaje ob Maribora do Spilfelda. Voznja stane iz Maribora in nazaj v III. razredu 9 K in II. razredu 12 K 30 v. Romarji, ki težko hodijo, se iz Neuberga v Marijino Celje lahko peljajo z vozom. Voz iz Neuberga v Marijino Celje stane za osebo 5 K in ravno toliko tudi iz Marijinega Celja nazaj v Neuberg. Karte za vlak se naročajo edinole pod naslovom: Romarski odbor v Maribor, Grajska ulica, št. 2. V Mariboru se karte lahko kupijo v Tiskarni sv. Cirila. Kdor se hoče od Neuberga naprej peljati z vozom, naj to pri naročila karte izredno pove ter priloži za en prostor na voz 5 K za vožnjo t.j. in če se hoče peljati tudi iz Marijinega Celja nazaj v Neuberg, drugih 5 K za vožnjo nazaj. Kdor si voza ne naroči naprej, ne bode mogel lahko dobiti prostora. Karte se pošljajo le proti predplačilu. Na vlaku se dne 9. avgusta karte ne bodo doble več karte, kakor lani, ker moramo vse neprodane karte pred odhodom vlakov v Brežicah in Celju oddati ali pa jih plačati. Vsak si torej naj pravočasno naroči karto. Posebno opozarjam romarje iz brežičkega okraja, da si karte lahko kupijo in po pošti naročijo tudi pri vl. g. Frančku Špindler, kaplanu v Brežicah. Denar za vozne listike se torej lahko tudi nanj pošlje. Vozni listek za celjski romarski vlak se pa po pošti naročijo le pod naslovom: Romarski odbor v Mariboru grajska ulica št. 2. V Mariboru se lahko posebno kupijo tudi v Tiskarni sv. Cirila. Kakor vse kaže, bodo romanje veličastno, kajti zanimanje je velikansko.

Romarski odbor.

* Zaupnikom S. K. Z. Pretečeni teden smo razposlali našim glavnim zaupnikom brošure: „Starostno zavarovanje“, katere naj blagovolijo brezplačno razdeliti med ude S. K. Z., ki so do sedaj vstopili in vplačali vdnino. Imena udov dotične župnije se nahajajo na posebnem lističu, ki je pošiljal v priložen. Ako smo mogoče koga prezrl ali poslali premalo knjižic, nam naj to blagovoli po dopisnici naznamenit. C. g. zaupnike prosimo, da to priložnost vporabijo in nabirajo novih članov in članarino za 1. 1909.

S. K. Z.
Zaupnica „Slovenskemu klubu“. Odbor „Katol. političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ je sklenil pri seji, dne 8. t. m., soglasno sledoč zaupnico slovenskim poslancem v „Slovenskemu klubu“: Odbor „Katol.

političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ odobrava odločno taktiko „Slovenskega kluba“, so mu zahvaljuje za možat nastop, zlasti klubovemu predsedniku dr. Sušteršiču in poslancu Grafenauerju ter poziva klub, da zaupajoč na ljudstvo, ki stoji za odločno slovensko delegacijo, vkljub vsem ostuidnim osobnim napadom nemških in slovenskih vladnih listov vztraja neomakljivo v boju za pravice slovenskega naroda.

Zadružni tečaj priredi Zadružna zveza v Ljubljani za duhovnike in učitelje. Tečaj se bo vrnil drugi teden meseca avgusta. Udeleženci naj se čimpreje priglase in eventualno izrazijo tudi svoje želje glede časa če je primeren in če ti kazalo, da se vrši deset dni, ne pa samo en teden.

Badeni umrl. V petek, dne 9. julija je zadela kap bivšega ministrskega predsednika Kazimirja grofa Badenija v vlaku, ko se je peljal iz Karlova Varov proti postaji Krasne. Ko je prišel vlak na postajo Krasne, je bil Badeni že mrtev. Badeni je bil dne 2. oktobra 1895 imenovan od cesarja ministrskim predsednikom. Bil je do leta 1897 na krmilu vlade. Ko je izdal jekovne naredbe za Češko in Moravsko, so nastopili Nemci proti njemu v najljutjšem boju. Temu navalu se je moral umakniti 28. nov. 1897.

* Krščansko-socialna dalmatinska stranka. V Splitu se osnove nova krščansko-socialna stranka in je bilo že več posvetovanj. Duša gibanja je splitski škof Nakič, akcijo pa vodi prof. dr. Alfirevič. Stranka hoče razširiti svoje delovanje na vse dežele, v katerih prebivajo Hrvatje. Bog daj svoj blagoslov!

* Slov. kršč. soc. zveza — Zveza nar. društev! V nedeljo se je vršil v Celju občni zbor liberalne Zveze nar. društev. Udeležilo se je tega občnega zbora komaj 150 ljudi po poročilu „N. D.“, vsi ti večinoma iz celjske okolice, ki so pa tako vsako nedeljo v Celju. Od drugod jih ni bilo mnogo in saj so tudi kar celi sodni okraji, kjer je liberalne zveze ne poznajo. „Zveza“ šteje sedaj 73 društev, S. K. S. Z. 115, a vendar lahko rečemo, da ne štejejo niti četrino tega, kakor S. K. S. Z. Liberalna zveza namreč šteje le 25 bralnih društev, S. K. S. Z. pa 111. Pevski, tamburaški zbori, ki so pri nas odseki bralnih društev, so tam posebna društva, vsaj v zapisniku liberalne zveze. K Zvezi so pritegnili še 8 požarnih bramb, 9 učit. društev ter 11 Ciril-Metodovih podružnic. Razven tega še je 8 raznih društev, katerih imen, ali ne upajo, ali jih je sram povedati. To so menda rasti pivski kurzi, ki imajo večkrat krvav konec. Ako bi mi po liberalnem ključu pristeli S. K. S. Z. vse pevske zbole, tamburaške zbole, mladeničke zveze razven 4 samostojnih, naše požarne brambe in druga podobna nepolitična društva, potem v enem tednu prekoračimo št. 300. Zato pa naš naj nič ne moti isto prazno liberalno hvalisanje o njihovem izobraževalnem delu za narod!

* Boj za verski pouk v večnem Rimu. V „Slovenskem Učitelju“ čitamo: S svojo popustljivostjo so katoličani pod italijanskim solcem prišli tako daleč, da ponk krščanskega nauka v šolah ni več obligiran. Minister Rava je izdal pač ukaz, da morajo šolska vodstva oskrbeti prostore za versko poučevanje, ako družinski očetje to zahtevajo. Toda še to mrvo bi framsionska klika, ki fakteno vlada celo v Rimu, rado odjedla, kakor nam kaže zadnja borba rimskih krščanskih staršev. Več tisoč očetov se je obrnilo najprej na cerkveno oblast, kjer so svojo zahtevo izročili pismenim potom. Prošnja meščanov se je potem predložila županovim pisarim in sicer meseca novembra 1908 za šole v okrajih Trastevere, meseca decembra in januarja pa še za druge ljudske šole v Rimu. Dolžnost mestnega sveta v Rimu bi bila, da ustreže opravičeni, na postavnem določilu sloneči zahtevi in da odkaže primerne prostore za versko vrgo mladine. Toda — kaj se zgodi? Protekerni blok, ki mu načeluje bivši veliki mojster framsionski, jud Ernst Nathan, se za zakonito odredbo ni kar nič zmenil, ker mu je na tem, da popolnoma zatre verski pouk. Pretkani Nathan ni dal od sebe nobenega odgovora, dasi se je opetovano dregalo, odlašal je in odlašal, da je poteklo že skoraj pol šolskega leta. Ko je bila napetost med meščani že prispevala do skrajnosti, je odredil mestni svet, da morajo vsa šolska vodstva preskrbeti posebne registre, kamor se bodo zapisovali starši, ki želé, da se bodo njih otroci učili krščanskega nauka ... Prošnje do županstva s tisoči in tisoči podpisov torej niso imele nič veljave. Židovstvo in framsionstvo hoče na ta način katoličke starše močiti ter zavlačevati postavno zjamčene ugodnosti in pravice! Vrhunec zlobne nagajivosti in nestrnega sovraštva do katoličanstva pa je pokazala Nathanova družba s tem, da je grajala nekatere šolske voditelje, ki so potom okrožnico po razredih dali otrokom oklicati, naj se zglasit starši, ki želé za svojo deco verski pouk. Enak razglas se izda tudi za pouk v petju in risanju; za ta dva predmeta sme vodstvo pač javiti roditeljem, da povedo svoje želje, — glede krščanskega nauka pa Bog varuj ziniti kako besedo. Ukaz se dá, — toda starši ne smejo zvedeti zaanj! Taka modrost poganja samo v glavi židovskega framsiona, ki ne more slišati nič o krščanstvu! Tako je torej tam, kjer zavlada lažnji svobodomiselstvo. Želja in opravičena zahteva somečanov, postava, vestno ravnanje šolskih voditeljev, vse kar ne služi zatiranju krščanstva, vse se tepta z nogami! — Nepojljivo svobodomiselstvo! Na jeziku svobodo (zase), v rokah verige (za druge).

* Sestanek slovenskega katoliškega narodnega dijašta bo 30. in 31. avgusta ter 1. septembra v Ljubljani. Spored: Dne 30. avgusta ob 7. uri pozdravni večer v veliki dvorani hotela „Union“. Dne 31. avgusta občni zbor „Slovenske Dijaške Zveze“. Ob 8. uri sv. maša v stolnici. Po maši zborovanje v veliki dvorani „Uniona“. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zebra. 2. Poročilo društvenega odbora. 3. Poročilo revizorjev. 4. Volitev novega odbora. 5. Sprememba društvenih pravil in poslovnik. 6. Slučajnosti. — Po kosilu zborujeta do 4. ure odbora organizacijskih

odsakov, nato se vrši predavanje: Naše obrambno delo. Tov. A. Ogrizek („Zarja“). Ob 8. uri prijateljski večer gg. starejšin slov. kat. akad. društva „Danice“ in „Zarje“. Dne 1. septembra: Ob 8. uri sv. maša v stolnici. Ob 9. uri začetek zborovanja v veliki dvorani „Uniona“. 1. Slovensko vseoučilišče in Jugoslovani. Tov. J. Mazovec („Danica“). 2. Profanna in teološka znanost. Tov. Ign. Omahen, bogoslovec (Ljubljana). Popoldne ob 3. uri: 1. Zgodovina naše ljudske izobražbe Tov. Ilc („Zarja“). 2. Dijaštvu in socialno delo. Tov. A. Veblé („Danica“). Ob 8. uri zvečer: Komerz v veliki dvorani „Uniona“.

* **Društvo S. K. S. Z.** opozarja vse svoje članice, ki še niso poravnale članarine za I. 1909, da to blagovolijo v kratkem storiti. Več društva še ni naročilo obmejnega kolka. Dajte to storiti. Nobeno pismo naj ne gre iz rok brez obmejnega koleka.

* **V uvodnem članku razlagajo** naši poslanci razloge, zakaj so stali v odločni borbi proti vladi, ki je nam Slovencem v narodnem in kmetskem oziru neprijazna. Radovedni smo, kdaj bodo liberalni poslanci izdali oklic na slovensko ljudstvo, ter se opravičili, da so pri proračunu drug za drugim bežali iz zbornice, namesto da bi nastopili proti vladi, sedaj na zadnje pa celo delali očitno za vlado s tem, da so na vseh potih ovirali naše slov. kmečke poslance.

* **Vladinovci** so postali slovenski liberalni poslanci, ter se sedaj ponizno plazijo okoli vlade. Spozabili so se tako dačeč, da hodijo k vladi prosit, naj jima daje orožje, da lahko nastopijo proti svojim sodrugom poslancem.

* **Potnina** igra v Zvezni liberalnih društev tudi svojo ulogo. Kdo dobiva potnino? Ali gospodje Lesničar, Spindler itd., kadar hodijo predavati? Ako je naše domnevanje opravičeno, potem se ne čudimo več, da so Lesničarji, Spindlerji in drugovi tako navdušeni za Zvezo.

* **Mesto ženske jetniške paznice** je razpisano pri c. kr. okrožnem sodišču v Mariboru. Prosilke za to mesto morajo biti avstrijske državljanke, stare najmanj 24 in ne nad 30 let, popolnoma zdrave in morajo imeti neomadeževano preteklost. Biti morajo brez otrok, samskega ali vdovskega stanu, zmožne čitanja, pisanja in računanja, ročnih ženskih del in slovenskega in nemškega jezika. S potrebnimi dokazili opremljene prošnje, v katerih se mora posebej opomniti tudi morebitno sorodstvo s kakim uradnikom, slugom ali jetniškim paznikom sodišča, se morajo pri tem predstaviti vložiti. Da postane nastavljena za jetniško paznico, mora biti najmanj eno in največ dve leti za poskušnjo pomožna jetniška paznica. Pomožne jetniške paznice dobijo na dan 2 K 40 v plače. Jetniške paznice dobijo letne plače 800 K, ki se poviša po 15 službenih letih na 1000 K in po nadaljnih 15 službenih letih na 1200 K. Imajo pravico do aktivitetnih doklad in do pokojnine. — Slovenke, oglasite se za to mesto!

* **Veseli pojavi med kranjskim učiteljstvom.** Pred kratkim so bili še skoraj vsi kranjski učitelji člani „Učiteljske zveze“, katere glasilo je znani protiverski list „Učiteljski Tovariš“, v katerem imata glavno besedo liberalna učitelja Gangl in Luka Jelenc. Ona peščica pogumnih učiteljev, ki se niso hoteli udati uprav divjemu terorizmu Zvezarjev in so bili včlanjeni v „Slomškovi zvezzi“ krščansko-mislečih učiteljev, so morali veliko pretrpeti. Sam deželni šolski svet je pomagal preganjati „Slomškarje“. Zvezarji niso hoteli niti občevati s Slomškarji, imenovali so jih sramoto učiteljskega stanu in so jih ovajali pred predstojniki. Zvezarji so se pa tudi izrekli na svojih vsakoletnih skupščinah za brezversko šolo. Sedaj je pa kar naenkrat začelo pokati v tej, nekdaj tako mogočni zvezi. Učitelji, ki še niso zamorili vsega krščanskega duha v sebi, so začeli uvidevati, kam jih vodita Luka Jelenc in Gangl, spoznali so, da kot zvezarji igrajo le ulogu suženjske stafaze erkači liberalni stranki, začeli so se oproščati terorizma in posledica je, da so vrste Zvezarjev redkejše in redkejše, med tem ko ustanavlja „Slomškova zveza“ te dni v kratkem času že drugo podražnico. V sami Ljubljani, kjer je mestni šolski svet popolnoma liberalen, je že večina učiteljstva v „Slomškovi zvezzi“. Sedaj, ko je terorizem razbit in ko se kranjsko učiteljstvo postavlja na lastne noge, je upanje, da bo kmalu večina kranjskega učiteljstva v „Slomškovi zvezzi“. To bo ljudstvu in učiteljstvu samemu v korist. — Kedaj pa pride naše štajersko učiteljstvo do istega spoznanja kakor kranjsko? Upamo, da bomo čez 50 let lahko konstatirali preobrat v mišljenju tudi našega učiteljstva.

* **Sloga** nas v zadnji številki opominja, da bi se naj raje brigali, da bi naše narodno delo v mariborskem, marnberškem i. t. d. okraju imelo več trajnega uspeha. Prijazni tetki bi povedali na uho, da naj raje primete mariborsko liberalno bando in večnemščinarja Kukovca, ki so coklje pri narodnem delu v teh krajih. Ti so že mnogo pokvarili in zato so v resnicu potrebni, da se jih „radikalna“ Sloga spomni. Šele, ko bodo te coklje v narodnem delu odstranjeni, lahko pričakujemo trajnih uspehov!

* **Liberalni časopisi**, „Notranjec“, „Belokranjec“ in „Naš List“ so prenehali izhajati. Mesto teh bodo kranjski liberalci izdajali nov list z imenom „Slovenski dom“. Vsi pošteno misleči, krščanski Slovenci bodo list takoj poslali nazaj. Mi imamo svoje liste in ne potrebujemo drugih liberalnih cunj, ki ne znajo drugega pisati nego zabavljice na vero v duhovnike.

* **Dijaške ustanove na Češkem**, ki so jih ustanovili katoliški duhovniki, znašajo 2,974 352 kron. Ako računamo, povprečno 400 K na enega štipendista, omogočili so češki katoliški duhovniki študije 246 dijakom. Niso sicer vsi štipendiji tako visoki, a vendar tvore izdatno podporo za dijake. Kakor se iz tega vidi, vrača katoliški duhovnik ljudstvu to, kar je od ljudstva sprejel, in to ne le v obliki štipendijev, temveč tudi v drugi oblikah: knjižnice, dobrodelna društva, podpore bolnišnicam, ustanove za reveže itd. In vendar se še najdejo ljudje, ki v peklenškem sovraštvu preklinjajo „mrtvo roko“, le da bi ne videli pogubno delo-

vanje židovske in brezverske „žive roke“ — ali pa da bi potlačili nemirno vest, ki jim očita, da so s pomočjo „mrtve roke“ prišli do kruha.

* **V Ljubljani** prirede slovenski katoliški poslanci vseh dežel v nedeljo dne 18. julija ob pol deseti uri dopoldne velikansko ljudsko zborovanje, na katerem bodo pojasnili, zakaj so tako odločno nastopili proti sedanji vladi. Govorili bodo dr. Sušteršič, dr. Korošec, Roškar, Grafenauer, dr. Breje, Fon, dr. Krek.

* **Vladno časopisje.** „Narodni Dnevnik“ vestno priča glasove iz vseh avstrijskih vladnih listov, čeških in nemških, ki so obrnjeni proti našim poslancem zaradi njih odločnega boja proti sedanji Stižgkh-Hochenburgerjevi vladi. Samo to zamolči povedati svojim čitateljem, da so listi vladni.

Mariborski okraj.

Sklep na mariborski gimnaziji. Minoli četrtek je bil na tukajšnji gimnaziji sklep. Vsapehi so povsem povoljni. Koncem šolskega leta je bilo 492 učencev, med temi 197 Nemcev in 295 Slovencev. Z odliko jih je dovršilo leto 67, z dobrim vpsehom 342, s splošnim vpsehom 24, z nezadostnim vpsehom 41, poskušno jih ima 13, razreda jih ni dobio 5. Vspremjene skušnje so bile 8. julija in se bodo vršile še 16. septembra. Vspremjena učencev ravateljstvo ob 9. uri dopoldne (16. sept.).

Umrl je v petek 9. julija prejšnji župan v Mariboru, inženir Aleksander Nagy v starosti 75 let. Mariborskemu mestu je načeloval 16 let kot župan. Mestni svet ga je imenoval častnim meščanom in imenoval tudi eno ulico po njem. Nagy je deloval kot inženir dolgo časa v inozemstvu, posebno na Turškem, kjer je bil odlikovan od sultana z Medžidijske redom. Pogreb Nagyjev je bil v nedeljo popoldne.

m Jarenina. G. Jakob Zupanič, župnik v Gotovljah, je daroval tukajšnjemu bralnemu društvu 10 K. Za velikodušni dar izrekla najsršnješo zahvalo odbor!

m Jarenina. Zadajo soboto je v mariborski bolnišnici umrl vsled prehlajenja dika in ponos jareninskih fantov, Lojze Veingerl. Še le par ur pred smrtno so ga pripravili z rešilnim vozom v bolnišnico, odkoder ga je v torek zjutraj mrtvaški voz zopet prideljal v rojstno faro, kjer ga je od farne meje spremļala nebrojna množica ljudstva k večnemu početku. Kot veren, naroden mladenič pažasluži, da si ga mnogi postavijo za vzgled, ter mu ohraňajo hvaležen spomin.

m Št. Lenart v Slov. gor. Pri tukajšnjem c. kr. okrajnem sodišču je glasom uradnega lista razpisano mesto pisarniškega pomočnika.

m Hotinjavas. Prijetno zabavo nam je oskrbelo minolo nedeljo naša požarna bramba. Kakor vsako leto, privedela je tudi letos veselico, ki je izborno uspela. Ne le iz bližine, temveč tudi iz daljnih krajev je prišlo mnogo ljubih gostov. V lepem številu je bil zastopan mariborski „Orel“, istotako pevski zbor S. K. S. Z., ki nas je s svojim izbornim petjem naravnost očaral. Govorili so: načelnik požarne brambe, ki je pozdravil navzoče in povedal vez med mestom in kmeti, poslance Pišek, ki je napil telovadnemu in pevskemu zboru ter pozval mladino k organizaciji, g. nadrevizor VI. Pušenjak, ki je povhvalno omenil delovanje požarne brambe v Orehotivasi, jedine s slovenskim poveljnim jezikom v mariborski okolici, in slivniški mladenič Kolman, ki je v jedernatih besedah orisal boj Slovencev v Št. Ilju in prosil navzoče, da po svojih močeh prispevajo za Šentiljski dom. Tej prošnji so se tudi vsi navzoči radi odzvali, le liberalni učitelji Poljanec ni hotel ničesar darovati. Šentiljski Slovenci si bodo njegovo načlonjenost do njih prav dobro zapomnili.

m Fram. Vrlemu narodnjaku H. Stavbar je žena povala dva dečka, ki ju je dal na praznik sv. Cirila in Metoda krstiti na imeni Ciril in Metod. — God sv. bratov slovenskih se je po vsej župniji slovensko obhajal, zlasti na predvečer je žarelo veliko kresov in strel se je razlegal čez dol in gor. — Mrličev že imamo 38, toliko kakor lani celo leto. Vzgledni Marinovi rodbini je umrl v enem mesecu pet otrok: 1. vzorna 14 letna šolarca in ravno tako pridni šolar, ena šest letna sestrica — vsi trije za škrlatico, dva manjša otroka pa za drugo bolezni. Ti ljubki otročiči so pokopani po vrsti drug poleg drugega. Škrlatica se ni razširila. — Vkljub velikemu številu mrličev imamo vendar 18 rojenjeve več kot mrličev. Poročenih je že 9 parov. — Framski vinogradi kažejo čudovito lepo, tako da bo letos mnogo več pridelka, kakor lani. Imamo še mnogo vina, a prodati ga ne moremo. Opozarjam zlasti preč. duhovčino po Štajerskem in Koroškem, naj vendar kupujejo naša vina, ne pa na istrijskega, italijanskega in tirolskega ali celo ogrskega. Tudi naj ne kupujejo od vinskih trgovcev, ki nimajo zanesljivega vina. Kdor želi kupiti dobro vino vsake vrste: izabelo, namizno in pa izvrstno, naj se obrne na župni urad v Framu. — Sena smo dobili manj ko lani, upamo le še na obilnejšo otavo, sicer bo zopet veliko pomanjkanje. Polje pa nam je dobrotni Bog bogato blagoslovil, vsi sadeži izborno kažejo. Jabolk imamo prav malo, pač pa bo veliko hrušek. — Šolske počitnice se začnejo 15. avgusta v Framu, na Planci pa 1. septembra. — Anino, god farne patronne obhajamo letos 25. julija.

m Selnica ob Dravi. Naša hranilnica in posojilnica je odstopila od celjske Zadružne zveze k ljubljanski.

m Selnica ob Dravi. K zadnjemu dopisu od ta moramo pripomniti, da ima g. Žunko v zalогi tudi vžigalice: V korist obmejnega Slovencev. Slovenci, sezite po teh vžigalicah, vse druge odklonite!

m Od nekod izpod Pohorja. Umrl je 10. t. m. velik neprijatelj cerkve in duhovščine, a velik prijatelj „Štajerca“. Živel je silno pohujšljivo ter v divjem zakonu; vendar večmeseca strašna bolezen ga je pripognila. Mož se je iz-

preobrnil in nič bolj ni želel, kakor, da ga je duhovnik večkrat obiskal, kar se mu je drage volje storilo.

m Slov. Bistrica. Dne 7. t. pri seji okrajnega zastopa je dobil Wiesthaler grdo zaušnico. Samovoljno je prepustil vsak mesec pisarno okr. zastopa za lutrovo službo božjo. Župnik Medved je ob koncu seje stavljal predlog, naj okrajni zastop ne dopusti več dvorane za protestantovsko službo božjo. Wiesthaler je zagovarjal svoje svojevoljno postopanje in se izgovarjal, pa bil je ves bled. Dobro ga je zavračal grof Attems. Za predlog so glasovali: Grof Attems, Rudolf Kac, Ilojnik, Auer, Hrastnik, Bodovšek, Medved, Mlaker, Novak, Zafošnik. Tisto so pa bili Stieger, Krautsdorfer in drugi. Čudno, Stieger in Krautsdorfer vendar živita od katoličanov, protestanti jima bore malo dajo zasluzit — in vendar jim je prav, da se širi v Slov. Bistrici kriva vera. To je hvaležnost teh dveh trgovcev, ker njim katoličani dajo toliko skupit. Pa čeravno je bila njihova roka trda, da bi se vzdignila — je vendar predlog sprejet in zanaprej se mariborski Mahnert ne bo več šopirl v pisarni okr. zastopa! Wiesthaler pa joče .. ! Ne boš Jaka! Pride račun tudi za Wiesthalerja!

m Slov. Bistrica. Dne 6. t. m. je imel okrajni zastop plenarno sejo. Po seji so se zastopniki o sklepih zastopa pogovarjali in iz njihovih pogovorov smo sledče posneli: Župnik Medved je poročal kot pregledovalec računov, da so sicer računi pravilno sestavljeni, t. j. za vsak izdatek ima odbor tudi pobotnico, da je pa ravnanje Wiesthalerja in odbora nepravilno in protipostavno, ker je izdal precej denarja, ne da bi imel za to dovoljenje okrajnega zastopa. Tako je bilo za leto 1908 v proračunu za posip cest 18728 K, a v resnici te svote ni izdal, ker ni dal posipa navoziti na ceste za to leto nič; le kakih 1000 krov se je izdal za posip, a 17728 K je izdal Wiesthaler za druge reči, katerih ni bilo v proračunu. Nadalje je postavljeno v proračunu za leto 1908 za novi most čez Ložnico 17.840 K — a most se to leto ni delal; ta denar bi se bil moral prihraniti za prihodnje leto. A denar se je izdal za druge reči, ki niso bile v proračunu in za katere izdaje okr. odbor ni imel privoljenja. Torej je Wiesthaler izdal okroglih 35.000 K za reči, katere niso bile preliminirane. Ko to slišim, se začuden vprašam, kako je to mogoče? Ali se v okrajnem zastopu nihče več ne zgane? Ali sme Wiesthaler delati, kar se mu poljubi? Kje pa so tiste izredne potrebe, ki bi tak izdatek opravičevala? Ali je zemlja cele kose est počela, da bi bili morali popravljati? Ali se je kaj novega napravilo? Nič in zopet nič...; še so kronicice, nazaj se več ne vrnejo...! Ali se v okrajnem zastopu res ne najde 17 Nemcev in Slovencev, ki bi se postavili po robu temu človeku, ki tako samovoljno postopa? Če jih ni, potem je žalostno! Potem bomo prihodnji volili ženske v okrajni zastop, te pa ne bodo pred Wiesthalerjem trepetale!

Wiesthaler je protestiral ves bled, ko mu je župnik Medved to slabo gospodarstvo očital, ter rek, da se vsi izdatki ne morejo že naprej videti. Res je, to priznamo in podpišemo vsi, da Wiesthaler naprej ne vidi; vsled tega pa tudi ni sposoben za načelnika, ker se vreže kar za 35.000 K. Vsak priprrost župan ve, kar bo potreboval prihodnje leto, le naš Wiesthaler — c. kr. notar — tega ne zadene!

m Sv. Lenart v Slov. gor. Za tukajšnjo šolarsko knhinjo so dalo sledišči gospodje: G. notar Štupica 10 K iz sodniške poravnave; šentleuartsko učiteljstvo 6 K; iz nabiralnika pri trgovcu g. Žemljiču se je vzdignilo 8 K. Bog plati!

m Slov. Bistrica. Pri narodni slavnosti izobraževalnega društva 18. jul. t. l. 1. po večernici govorita poleg slavnostnega govornika profesorja dr. A. Medved-a tudi še poslance Pišek in P. Novak, torej naj se v lastnem zanimanju vdeležite prireditve kar največ volilcev iz bistrškega okraja. Posebno zanimivo bo tokrat poročilo iz državnega zborna.

m Šentiljski dan v Jarenini dne 8. avgusta. Ta dan se vrši veselica z gledališko predstavo, petjem, tamburanjem, šaljivo pošto in srečevalom. Čisti dobiček je namenjen za Šentiljski društveni dom. Sloveni, dne 8. avgusta v Jarenino.

Ptujski okraj.

p Ptuj. Tukaj imamo le eno slovensko trgovino s papirjem, a še v tej pogosto zmanjka slovenskih tiskovin. Posebno narodnih kolekov skor ni nikdar ni dobiti. Ne vemo, zakaj se za to bolj ne skrbi.</

Politični ogled.

Domača vojska v Perz. Zadeli neke odstranjene da so revolucionarne zato se nam vredno na zmišljotine lažnjivega dopisnika, ki ga poznamo, danes odgovarjati. Storili bomo to ob primerem času.

p Vurberg. Pri nas na Vurbergu prav dobro napredujemo v vseh ozirih. Posebno lep napredok se kaže tudi v naši posojilnici, kjer imamo sedaj meseca julija v dveh uradnih urah 15.000 K denarnega prometa. Gotovo lepo sprečevalo za našo župnijo.

Iz Haloz. Sv. Ana je podružnica župnijske cerkve sv. Barbare v Halozah pri Borlu. Dal jo je zgraditi veliki cerkveni dobrotnik Franc Anton grof Sauer, borški gračak, ter l. 1699 blagosloviti po opatu in generalnemu vikarju Janezu Andreju Graffu. Cerkvica je tako prostorna ter stoji na prijaznem gričku blizu Borla ob deroči Dravi, od koder se našim očem odpre diven razgled na vse strani. Proti jugu vidiš na Hrvatskem Ivančico, Ravno goro, Brezno goro, Macelj, celo morje haloških vinorodnih gršev proti večeru noter do Donatija, dalje Boč, Vitanjske planine, za katerimi vzdigujejo sive glave Ojstrica in Grintovec, dalje zremo Sv. Uršulo, južno stran zelenega Pohorja, proti severu nad Mariborom Kožjak, za katerim se skriva Galovec ob koroško-štajerski meji, celo pesniško dolino do nemške meje ob Muri, proti jutru na nas pozdravlja južno hribovje Slovenskih goric noter do Ormoža. Tik pod nami pa se razprostira široko Ptusko polje, po katerem se kakor srebrna nit ob večernem solncu vije široka Drava. Na takem prostoru je zidana romarska cerkev sv. Ane. Pravim romarska cerkev, ker še pred dobrimi 40. leti so se tja vršila večja romanje pobožnih častilcev sv. Ane od vseh strani: iz Hrvatskega Zagorja, celih Haloz, Ptuskega polja, Slovenskih goric, da celo od nemške radgonske meje so pohajali iskreni častilci sv. Ane. Ker se je pa takratno župnišče radi gotovih vzrokov sčasoma razrušilo, zato se je večje romanje tekom zadnjih 40 let čedalje bolj opuščalo. A v ljudski duši se je še ohranila želja po romanju k sv. Ani v Halozah. Zato je podpisani z velikanski stroški dal znova iz prejšnje razvaline postaviti župnišče in romarsko hišo in tem potom javlja častilcem sv. Ane, da se bode odslej vsako leto vršilo bogoslužje pri sv. Ani, kakor pred 40 leti. Anino se bode obhajalo 3 dni. Letos 24., 25. in 26. julija. Vsaki dan se bodo služile sv. maše, romarji bodo tudi imeli priliko opraviti svojo pobožnost, ker bodo te 3 dni najmanj 2 duhovnika stalno pri sv. Ani. Tudi procesije se bodo slovesno sprejemale. Romarji dobijo prenočišče v romarski hiši, pa tudi v dolini pri dobrih kmetskih hišah. Za romarje bode vse oskrbljeno. Tedaj pa častilci sv. Ane iz raznih krajev, letos po 40-letnem odmorn spet prvkrat na svidenje pri sv. Ani v Halozah! Gospodje dušni pastirji prej našteti krajev se uljudno prosijo, naj to nanovo oživljeno romanje vernikom raz priznace priporočajo!

Sv. Barbara v Halozah, dne 5. julija 1909.
Janez Vogrin, župnik.

p Sv. Lovrenc na Drav. polju. Šentlorenški fantje so se letos res postavili. Na nabor jih je šlo 23 in 16 so jih potrdili. To je dokaz, to je znamenje, da pri nas mladini ne razjeda kosti strupena pijača ptujskih šnopsarjev. Naši fantje so se sami organizirali in pomenili, da strupa ne bodo pili in zato smo ponosni na korenake. Naj se vrnejo spet nepokvarjeni nazaj od tam, kamor jih bo poklical cesarski glas.

Terbegovci. (80. letnica). Videli smo od vseh strani dne 28. pretečenega meseca na večer mnoge raznobarvne rakete, slišalo se je gromenje topičev ter lepo ubrana godba. Vse to se je godilo v proslavo 80-letnemu veteranu Petru Žnuderl, ki je dne 29. preteklega meseca 80-to krat obhajal dan svojega godovanja. Mož je bil leta 1849 v vojski pod vodstvom slavnega Radeckega. Prirejena je bila za ta dan poštena gostija. Zanimivo je bilo poslušati še čvrstega in čiloga starčka, ko je pripovedoval od hudih bojnih časov. Marsikateri je tedaj izdahnih svojo dušo pod grozivo sovražno roko. Tudi našemu veteranu so živilo smrtonosne kroglice krog hrabrega telesa. Pa božja roka ga je obvarovala, da ga nobena ni zadela, bil mu je milostiv, da je še krepak dočakal 80-to leto. — Bog ga obvaruj še mnoga leta!

p Rogaška Slatina. Dne 9. julija popoldne je bila trojna nevihta. Na mnogih krajih je udarilo, tako tudi v v hišo Franca Lipnika v Gradiškem dolu. Trije otroci, ki so bili sami doma, so se skozi okno komaj rešili. Hiša je do tal pogorela. — V soboto zjutraj je tukaj naglo umrl častni kanonik in župnik Jan Hátrik iz Dretone na Gornjem Ogrskem. Gotovo je bil poštena slovaška duša, ker pri blagosloviljenju njegovega trupla ni bilo nobenega madjarskega duhovnika, dasi jih je več tukaj, pač pa več hrvaških. Truplo so prepeljali v domačijo. Naj počiva mirno pod visoko Tattro, a duša naj prosi za slovaške mučenike na Ogrskem! Bog jim kmalu daj vstajenja dan!

p Od Sotle pri Rogatcu. Te dni se sklene na naših ljudskih šolah šolsko leto. To nam pove, da se bo šola pričela dne 15. septembra in da sklepi naših šolskih svetov nič ne veljajo pri visokem deželnem šolskem svetu v Gradcu. In kdo je tega kriv? Naši gg. učitelji, ker so se vsi iz rekli zoper jesenske počitnice. Mi ubogi kmečki trpini pa prosimo, naj deželni poslanec S. K. Z. pri prvi priložnosti ostro povede g. cesarskemu namestniku, da so učitelji radi ljudstva tukaj, ne pa narobe. In če dandanes vse sme delati štrajk, kdo bo pa nam staršem mogel zabraniti, da jeseni isto storimo in šele 3. novembra svoje otroke v šolo pošljemo?

p Dijaška kuhinja v Ptiju. V dragem polletju letosnjega šolskega leta so darovali za to kuhinjo: 800 K deželni zbor štajerski, 20 K Hranilno in posojilno društvo v Ptiju, po 40 K: Okrajna posojilnica v Ormožu in Posojilnica v Gornji Radgoni, 20 K Posojilnica v Framu, 14 K Cilenšek Martin, prof. v p; po 10 K: dr. Brumen, od-

važnejše; in kakor kažejo od nekdaj uspehi, je temu mestu bil prof. Kavčič, ponovno k. d. Še več. Šej, Kojc Martin, c. kr. davčni oficijal, Jos. Komljanec, prof., Lenar Fr., trgovski knjigovodja, Peteršič Ivan, trgovec, dr. Ploj Miroslav dvorni svetnik, dr. Sagadin Stefan, c. kr. sodnik, o. Selinšek Lucij, minoritski kaplan, dr. Bela Stuhec, zdravnik, Tomaz Janez, župnik na Hajdinu, Toplak Fr., c. kr. davčni upravitelj, o. Vaks-Lj. Piš, minoritski kaplan; po 4 K: Stepic Ant., c. kr. višji davčni upravitelj v p.; 3 K: Pinterič Aleksander, 2 K: dr. Rozna in Zupanc Jos., vinarski instruktor, 1-30 K: Klemenc Ivan, učitelj na Gorici; po 1 K: Brenčič Franc, Brenčič Janez, Gojkovič Anton, Gregorec Anton, zdravnik pri Sv. Marijeti, Kolarčič, Mahorič Anton, trgovec, Mikl, Murkovič, Petovar L., Porekar, Topolovec, o. Zobor Mansvet, minoritski kaplan; po 40 v.: Dogla M. St., Petrovič, Rakusa Martin, Rakusa Rudolf, Ravšič, Šoštarič; 20 v. Znidarič Ivan. Na gostiji Stefana Turnška in Neža Šambergerjev v Gereči ves se je nabralo 5 K. — Odbor se zahvaljuje za te darove in imenu podpirane šolske mladine vsem p. t. dobrotnikom kar najiskrenejše.

Ljutomerski okraj.

1 Ljutomer. Izjava. V skupni seji načelstva in nadzorništva Okrajne posojilnice ljutomerske se izjavlja, da so bili krivični napadi na nadzornika te posojilnice, Josip Karba ob času letosnjega občnega zborna, da se je s tem agitiralo, da je on pretečeno leto bil za zvišanje procentov v neki skupni seji. Resnici na ljubo bodi povedano, da je ob času denarnega poloma v Ameriki, tudi moralno misliti na denarno gibanje vodstvo ljutomerske posojilnice, kakor so tudi to storili drugi denarni zavodi. V daljšem razgovoru iste seje stvetoval je g. Karba, naj se v slučaju potrebe procent zviša vlagateljem in zniža posilcem oziroma vladom posojilnice. Ker ima itak posojilnica vsako leto nad 3000 K (v letu 1908 je značal čisti dobiček K 3 833/43) čistega dobička in še zraven tega rezerve za mogoče izgube (v letu 1908 K 4.102/33) pa, ako postaja denar drag, se mora strankam ugoditi. Nasprotiniki "Kmečke zvezde" so pa zadevo v svojo korist zlorabili za agitacijo in s tem agitirali, da s Karbam le proč, ker je za zvišanje procentov, pa zgodilo se je naročne. Toliko tistim v razjasnilo, kateri so krivi nauk poslušali, če prav je bil Karbov nasvet krivično tolmačen. Ako bi se bil uveljavil, bi bil v korist podpornim udom, to je vlagateljem, pa tudi posojiljem oziroma vladom posojilnice. Naj pa presodi zdaj vsak sam in naj v drugič ne veruje lažiraznašalcem, kateri vedo ljudi zapejati, ne pa jim pomagati. — V Ljutomeru 1. julija 1909. Jožef Karba. — Resničnost zgornje izjave potrjujeta: L. Babnik, t. č. načelnik, O. Škamlec, predsednik nadzorstva.

1 Kapela. Zemljič se v Slogi hvali, koliko glasov je dobil pri deželnozborskih volitvah. Najrajše bi kar naznani širšemu svetu, da je dobil vse glasove on. Nadalje piše Zemljič v Slogi: Dejstvo pa je, da Roškar ni dobil v Radincih nobenega glasu in da sem v vseh ostalih občinah kapelske župnije dobil večino glasov nad Roškarjem. Murščak voli v treh župnjah. Resnica pa je, da Zemljič ni dobil v vseh občinah večine nad Roškarjem. V tem, da trdi, da voli občina Murščak v treh župnjah, se pač zelo moti. Resnica je, da občina meji v tri župnije, a voli le v kapelski župniji. Župan je v kapelski fari in volilo se je tudi v kapelski fari. Zemljič, kaj pa je Vaš poklic? Vam li ni obrekovanje tistih zaslubnih mož, ki ste ž njimi skupaj sedeli v odboru S. K. Z., ljubše sedaj nego kmetija? Vam je vsak mlad, a vi niste bili mlađi, ko ste bili kandidat, še bolj otrok proti zaslubnemu in izkušenemu možu Roškarju. Sedaj pa lahko še odgovarjate v Slogi, kolikor hočete. Odgovora je dovolj na razpolago.

1 Sv. Jurij ob Ščavnici. Tukajšnje bralno društvo priredi v nedeljo 18. t. m. veselico z govorom, petjem in gledališko igro, "Deseti brat". Med odmori igra godba. Začetek točno ob 4. uri, blagajna se odpre ob 3. uri popoldne. Za mnogobrojni obisk se priporoča najljudne odbor.

Konjiški okraj.

k Sv. Kunigunda n. P. — Poučni shod. V našem izobraževalnem društvu se vrše poučni shodi redno vsaki mesec za vse štiri stanove. Prva nedelja je določena za može. Tudi to nedeljo, 1. v juliju so se zbrali možje po večernicah v bralni sobi. Tukajšnji g. župnik omenja, da se je oskrbelo 10 knjig, "Večne molitve" z debelimi drškami, ter vabi može, naj se z veseljem zbirajo okoli tabernaklja, da se nasrkojaj ljubezni božje, poguma in moči za vsakdanje boje, pokažejo pa tudi mladini pot po kateri ima iskati pravega, neskaljenega veselja ne v krčmah na plesu in popivanju, kjer se zapravlja poštenje, čas, zdravje in denar. Prva organizacija je verska, kjer te ni, nima stalnega temelja nobena druga. — Na to se je obravnavalo za gospodarje važno vprašanje, kako naj bodo narejene jasli na podlagi strokovnjaškega članka v "Domoljubu" 1909 št. 24. Možje so z nanimanjem sledili koristnemu predavanju ter končno tudi pritrdirili, da so najprimernejše nizke jasli 20 cm od tal, saj dobiva živina naj bolj naravno hrano po pašnikih na tleh. Za to vprašanje se je pred vsem zanimal občinski odbornik Marko Kropej, ker spada to delo v njegovo stroko. Janez Potnik poda politični pregled. Omenja Slovenske Ednote v državnem zboru, obstrukcije proti vladni, odločenega koraka slovenskih poslancev, zlasti voditelja dr. Šušteršiča, da zbrani odernško banko, ki namerava uničiti bosanskega kmeta. Povdarska veliko delavnost našega posla. Pišeka za kmetske težnje, zlasti živinorejo, kakor nam priča jasno zadnja št. "Slov. Gospodarja". Naglaša važnost našega časopisa ter poziva navzoče, naj vsak naročni "Slov. Gospodarja". V zgled nam naj bodo socijaldemokrati, skoro vsak delavec je naročen na socijal. dem. list. — V katoliškem časopisu je naša moč. Napisled priporoča, naj se krepko oklepamo Slov. Kmečke Zvezde. Občinski odbornik in načelnik cestnega odbora Miha Hren izrazi željo, naj se vendar začne odločno delati na to, da se izpelje okrajna cesta k sv. Kunigundi,

političnega in gospodarskega društva za Slovene na Koščem "odobrava odločno takto". "Slovenskega kluba", Konjiškem okraju, ne dobimo pa za to nicesa. — Demo mi na vrsto? Cestni odbor vloži takoj prošnjo na okrajni zastop, da pošlje izvedenca, ki premeri prostor in napravi načrt za podaljšanje okrajne ceste iz Zreč k sv. Kunigundi. Po opravljeni običajni molitvi, so se može razšli s trdnim sklepom, da pripelje vsak še enega tovira k prihodnjemu poučnemu shodu.

Celjski okraj.

c Celje. Kakor se nam poroča iz Dunaja, je dr. Korošec v svojem govoru o manjšinskih šolah opisoval tudi razmere na slovenskih gimnazijskih razredih v Celju, ter posebno osvetil liberalno delovanje prof. Jošta. Dobro bi bilo, da bi g. poslanec svoj govor o tej zadevi priobčil in ljudem pokazal, kako se dela na slovenskih razredih za liberalizem.

c Slivnica pri Celju. Notranjepolitični položaj. Dopisnik v zadnji številki N. L. sklepa v svoji modrosti, da so naš g. župnik pozabil, kaj so — namreč duhovnik, ker so si na volišču privoščili malo nasilnega agitatorja za kandidata protiverske Narodne stranke, Jakoba Kumerc. Slivnčani pa so vobče drugega mnenja: dušni pastir bi se le tedaj ne zavedal, da je duhovnik in kaj je kot tak storiti dolžan, če bi mirno trpel, da bi taki nadrebni mladeniči, kakor so Kumerc, Gabrov Tonč, Skaletov Miha, brihtni Vrhšek Tonč in drugi javni organi Kurbusove tajne politike, begali volilce. G. župnik niso hoteli na se vzeti sramote, da bi edini Slivnčani radi pritiska teh ljudi imeli večino liberalnih glasov. Pač pa je Kumerc ta dan pozabil, da je krojač, ker je zamenjal Šivanko z gorjačo poldnevne napredne vsljivnosti; drugi pomagači pa, ki niso še volilci, so pozabili, kam slišijo — v gnezdo. Hvala Bogu, g. župnik so rešili s svojimi zvestimi volilci čast Slivnice pri obeh volitvah, vi pa si jo hodite iskat v Šmarje, ker doma je ne vživate. Z javno knjižnico se hvalite. Smo že radovedni, kdaj in pod katero hišno številko pride v javnost, ker se že precej dolgo napoveduje. Zanimalo se bo za njeno prav malo slivniške javnosti. Da seognete vseh sitnob, vam svetujemo, da vrnete fantom, ki nočejo biti vaši, tiste kronice, katere ste iz njih izvabili kot udinio in za znake, že preden so spoznali vas in vaše končne namene.

c Gotovlje. Narodna stranka se kaj rada baha s svojim naprednjaštvom. Res napreduje, pa, žal ne v dobrem, ampak v slabem. Na dan občinske volitve videli smo ves dan pisanje prikazni po vasi tavati, ki so mirne občane izzivali. Iz Malgajeve gostilne izvili so poleg možev tudi žene mimoidočega gosp. duhovnika iz sosedne fare, ki je prišel vršiti svojo volilno dolžnost. Res krasen napredek. Zato pa ni čuda, da se je 10 letna deklica nekega uglednega občana izrekla: "Lušno bi blo na svet, če bi fajmoštov ne blo". Tudi zvečer in celo noč, pa še drugi dan in bilo naprednega vika in krika konec. In še v Žalcu ti naprednjaki niso privoščili mirnim ljudem ljubega spanja. Policej pa je menda zaspal ali si ni upal redu napraviti.

c Gotovlje. Volitev občinskega odbora se je vršila v soboto dne 10. t. m. Zmagala je za sedaj še na vsej črti liberalna Narodna stranka, ker se je stranka Kmečke zvezde volitve le deloma vdeležila. Vendar je pa že sedaj pri prvi poskušnji doseglj v III. razredu 38 glasov proti 83; v II. razredu 12 proti 20 glasov; v I. razredu se volitve ni vdeležila in bi štela 4 proti 8 glasov. Liberalna Narodna stranka pa je bila vsa v polnem volilnem ognju. Ves generalni štab Narodne stranke iz Žalca z generalom ravnateljem Joštom iz Celja na čelu bil je v Gotovljah. Sklicana je bila tudi vsa rezerva iz Ložnice in Podloga. "Mi vstajamo in vas je strah!" V odboru je izvoljen sam včet liberalizma iz Gotovlj; seveda tudi nadučitelja Brinaria ne sme manjkati. S to izvolitvijo so mu hvalenji Gotovljani postavili spomenik na grob njegove deželno-zborske kandidature. Tudi Cesarjevem Mihatu se je izpolnila že davno skrivoma gojena želja, tudi on je sedaj občinski "aušus". Sedaj pa zopet lahko mirno spal. Ne bode se mu več sanjalo od napihnenih žabic, od njegovega hudomušnega bika, ki je celo našega kovača vrh kozolca pognal itd. S tem se mu poživijo zopet žive, ker se je zadnji čas bilo že res bat za njega. Dalo bi se o novem odboru še mnogokaj zapisati, pa bodo imeli še takoj čas si ga med triletno dobo večkrat pogledati. Žal nam je le par starejših odbornikov, ki se dajo od nasprotnikov Kmečke zvezde in sovražnikov duhovnikov in cerkve tako slepo voditi.

c Savinjska dolina. Ko smo zasledovali zadnji čas dogodke v državnem zboru, smo se začudeno vprašali: Kdo je naš zastopnik, ali dični Roblek, ali pa vsega zaničevanja vredno "kaplanec" Korošec? Dični Roblek se za šolsko vprašanje celjske okolice v svojem proračunskem govoru niti z besedico ni zavzel; Roblek je očividno nemarjal železniško vprašanje Polzela-Kamnik, o katerem niti ni vedel, da bo predloženo v obliki zakona državnemu zboru; Roblek hmeljarskega v

odsekov, nato se vrši predavanje: Naše obrambno delo. Tov. A. Ogrizek ("Zarišč") Ob 8. Kraljevskem večeru v Ljubljani.

promet minulega leta, saj tudi naši nasprotniki želijo slišati o tem „kijevskem“ delovanju. Ako pa bodo številke previsoke, pa svetujemo, da naj se naša takozvana inteligenca ne praska preveč za ušesi, da se možgani ne zstrupijo. — Kmet iz okolice.

c Vrantsko. Tukaj je umrl na pljučnici in zastupljenju krvi velezaslužen mož Jakob Mešič. Priporoča se v spomin in molitev.

c Mozirje. Ne odgovarjam rad na nesramne napade v Narodnem Listu, kajti moje roke so od dela preokorne, da bi mogel na vsak napad odgovarjati; ker pa ta dolgo-uhlati liberalni dopisnik ne miruje in še vedno pesnikuje, sem primoran na njegovo hudobnost in lažnjivost odgovoriti. Dopisnik Narodnega Lista z dne 8. t. m. se je od same Hudobije in laži zmešalo na umu, batì se je, da bi ga ne bilo potreba poslati v Gradec. Zaletava se in sumniči, da sem jaz dopisnik dopisov v Slov. Gosp., potem da se peham noči in dneve za Kmečko zvezo, vrhu tega pa mi še ti ljudje niti dela ne dajo in rajši naročajo podobe iz nemškega Tirolskega, jaz pa od dolgega časa v cajtnej pismem. O ti grdi hinavec-lažnik, kdo pa da meni zaslužek, ako ne naši duhovniki, morda ti rogati liberalci? Zakaj pa ne omenjaš, da so se te podobe v naših cerkvah naročile pred 18 leti, in jaz sem še le 13 let samostojen. Kje pa je bila pred 18 leti Kmečka zveza? In ti se sedaj prav po liberalno norčeš iz teh svetih podob, sram te bodi! Jaz pa ti toliko povem, da sem se in se bom vedno potegoval za pošteno stvar.

Ivan Cesar.

c Braslovče. Človek toliko velja, kolikor plača, pravi star pregovor, jaz se včasih nisem strinjal s tem izrekom, a kolikor sem v bodoče izpoznał svet, videl sem, da bo to menda le res. Pri nas se bližajo občinske volitve, marsikateri premišlja, kako bo volil, tudi jaz imam do tega pravico, pač pa me kot malega posestnika in volilca tretjega razreda nihče nič ne vpraša in bi me tudi nihče ne hotel poslušati, zato sem naprosil g. urednika, naj se skrijem za kulise njihovega odra, da od tukaj povem svoje misli in želje. Ne bom staremu odboru ničesar očital, ker ložje je kritikovati nego delovati, še obsojal sem zadnjo pisarijo, pa to pa bo gotovo stari odbor izpoznał, da se mora nekaj izpremeniti in nekatere može, ki ne spadajo v odbor, premestiti. Tega nisem zapisal iz strankarstva, ampak iz ljudske volje posnamem to in prosim, da se vzame na znanje. Želja moja je, da bi bil prihodnji župan pristaš Km. zv., ker to je glas ljudstva. Saj je to pokazalo ljudstvo ob deželnozborskih volitvah. Drugače pa, dragi Braslovčani, naj vas ob volitvah spreminja misel, da je naša občina mnogo dolžna, da je treba spremnih gospodarjev v odbor, da se naš dolg omeji. Ohranjajte si kolikor mogoče mir po vaseh, ker razpor v sošeski vam lahko več škoduje kakor slaba leta. Naj bo novi odbor skupina vernih in narodnih mož, ki se ne bojijo kazati svoje vere javno in ki imajo zares voljo, delati za blagor občine. Dobrih, poštenih in pravičnih mož še imamo na razpolago, ti naj v občini gospodarijo, ker znajo tudi sebi doma gospodariti. Na svidenje na volitvi. — Eden, ki malo plačuje, pa mnogo premišljuje.

c Iz mozirske okolice. Pod tem naslovom je „Narodni List“ že v drugič prinesel dopis s podpisom „več okoliških kmetov“. Ker se tukaj napadajo z raznimi priimki nekatere osebe, med katerimi sem tudi jaz imenovan, zato vprašam: Prijatelji, zakaj dolžite kmete po nedolžnem? Zakaj ne poveste svojih imen, če ste res tako odkritočeni kakor se delate? Saj se mi je vendar naravnost ob času volitev povedalo, da se bo začelo proti meni postopati. Saj že zdavno vem, da me nekateri dolžijo raznih dopisov iz Mozirja. Da pa Vam ne bo preveč preglavice delalo, naj Vam gospod urednik pove, da ni res. (Ni res. Ured.) Kar se tiče pastirske službe, sem Vam jako hvaležen za reklamo. Ne bilo bi me sram, biti pastir, saj je vsako delo častno, katero se poštano opravlja; toda hvala Bogu, ker imam pri mizarstvu dovolj dela, prepustim to službo tistim, kateri so doma brez dela in službe. Prijatelji, izdrite si bruna iz svojih oči, potem še le iščite pezdir v očeh svojih naprotnikov. — Anton Lekše, mizarski mojster.

c Smartno ob Paki. Še le sedaj vemo, kako hudo brcu smo dali dne 27. maja našim „neodvisnim“. Prišli so namreč še le sedaj k saki. Torej so bili v nezavesti cel mesec. Sedaj blebečejo v „Narodnem Listu“ veliko nemnosti, popolnoma tako, kakor govorji zmendeno človek, ki se mu vsled padca pretresejo možgani. O jerum jerum!

c Smartno ob Paki. Dopisniku „Nar. List“ v zadnji številki odgovarjam na njegov napad samo to-le: Ko bi se jaz družil z ljudmi, kakor je zgoraj omenjeni dopisnik in z drugimi enakimi modrijani, bi pač gotovo ne nosil „mastiščnika“, kakor mi ga dopisnik predbaciva, ampak plavo radeč nos, imel zadolženo posestvo itd. Tudi ne vem, če bi mi tedaj ime Rotšild sodilo, kajti moj žep bi tedaj bil najbrž v takšnem stanju, v kakoršnem je sedaj — občinska blagajna.

Paški Rotšild.

c Sv. Jurij ob Taboru. Bližajo se občinske volitve, to vidimo na prijaznih obrazih naših gospodov učiteljev. Pa skrbni so ti ljudje. Že po zimi so povpraševali po oblastilih. Pa kako znajo agitirati, zviti so, pa naj imajo veselje. Gospod nadučitelj R. je od hiše do hiše povpraševal, kje otroci kašljajo in to priliko je porabljal za agitacijo. A zgledi vlečeo! Tudi njegov adjutant Košir prav pridno leta z gorjačo v roki od hiše do hiše. Pa čudno to, poznote nas le ob času volitev, drugače nas pa komaj pogledate. Pred nedoljim časom ste se v šoli pritožili, da Vas, gospod nadučitelj, mi kmetje premalo pozdravljamo. Vprašamo Vas pa: ali je naša dolžnost Vas še nadalje pozdravljati, ako nam „klerikalnim“ kmetom ne odzdravljate in z našimi otroci tako lepo (!) ravnate? Kaj Vi mislite, da kmet nima srca za svojega otroka? Jeli ta sedanja prijaznost, ki jo nam ta gospod sedaj kaže, odkritosrčna, to

vanje židovske in brezverske „žive roke“ — ali pa da bi družega, brigajte se rajši več za šolo. Lansko leto ob casu največjega dela ušel je neki deček od telovadne ure, češ, da mora iti pomagati na travnik, in Vi gospod nadučitelj poslali ste šolsko služkinjo po otroka na dom v pol ure oddaljeno vas. Kako je pa letos s telovadbo? Ali je telovadba kmetu potrebna, ne bom razpravljal, vsak ima svoje misli, a čudno se mi zdi, da je letos drugače. Z velikimi stroški nabavili smo telovadno orodje, kakoršno so zahtevali šolske oblasti. Zdaj pa vprašamo, kako je to, da se letos pri Vas gospod R. niti enkrat še telovadilo ni, zakaj je letos telovadba popolnoma odpadla? So Vas li zmotile volitve, ali pa morda mesto telovadbe štejete župnikove piščance?

(Tukaj smo črtali več žaljivih zanimivosti iz poduvevanja g. nadučitelja! Opomba ured.)

Za danes zadosti, pa vedito gospoda, opazovali Vas bodemo še za naprej. Gospodu Košir izrečemo željo, naj pusti to znamenje liberalne omike, ker to ne pristaja učitelju. In Vam, gospod nadučitelj, ker se čutite med nami nezadovoljni, svetujemo, idite tja, kjer boste našli več svojih somišljencov!

c Čebelarska podružnica za „Savinjsko dolino“ predi dne 18. julija ob 3. uri popoldne čebelarski shod pri g. Franc Vasle, Zgornja Ponikva pri Št. Iiju. Predavala bosta gg. L. Černej pot. čebel. učitelj iz Griž in A. Pikel, čeb. mojster iz Sp. Ložnice. Čebelarje od blizu in daleč vladljuno vabi odbor.

c Bočna. Pri nas so se vršile dne 2. in 3. julija občinske volitve. Volilni boj je bil hud, kajti letos sta Kmečka zveza in Narodna stranka prvič poskušali svojo moč. Pokazalo se je pa, da je Narodna stranka pri nas res sirota. Njen general, stari župan, ki je še ne dolgo pred govoril, da mora zmagati pri volitvah Narodna stranka, je padel. Z njim pa liberalni gospodje, trgovce Ručigaj, znani liberalni šef Ivan Pevec, ki se ob vsaki priliki rad obesi za frak kakemu liberalnemu škrigu. Pa tudi znani Bak iz Smartra, ki je najstrastnejši liberalci, je srečno izvršil iz občinskega odbora v največje veselje tukajnjih kmetov. Večkrat se je slišalo že o naprednosti Bočanov, pa največji napredni korak so storili sedaj, da so vrgli iz občinskega odbora liberalce. Občino naj vodijo možje, ki ne bodo plazili okrog liberalne gospode in ki bodo čutili tudi z malim kmetom, da bodo z občinskim denarjem varčno gospodarili.

c Bočna pri Gornjemgradu. Veliko veselje je zvladalo v naši širši občini. Dne 2. in 3. julija smo imeli občinske volitve. Vseh volilcev je bilo 455, voliti je bilo osemnajst odbornikov. Dovzaj je bil župan velik liberalci Erjavec, liberalni klarinet je piskal v odboru tudi naš Peter; a pri teh volitvah smo vse pomagali iz odbora, tudi župan Erjavec ni več voljen v odbor. Prvokrat smo napravili letos pristaši Kmečke zvezze naskok na to občino in zmagali smo v vseh treh razredih. Izvoljeni so sami razumni možje, katerim je blagor občine pri srcu, izvoljeni so sami taki možje, ki znajo samostojno misljiti, ki se ne bodo pustili komandirati od gornjegrajskih liberalcev. Z radostjo gleda človek, kako se je marsikaj na političnem polju predrugačilo v Bočni, to so pokazale že zadnje dež. zborške volitve, kjer so dobili kandidati Kmečke zvezze ogromne večine in zdaj pri obč. volitvah tako sijajna zmaga. Odborniki, zdaj si še izberite iz svoje srede mož za župana, ki bo na vse strani zastopal koristi občine, potem pa dajte slovo tudi tajniku Podbrežniku, saj vidite koliko ima dela pri okr. zastopu, da še v vaši občini stanovati ne utegne.

c Gornjigrad. Liberalna posojilnica je bila primorana s 1. julijem znizati obrestno mero od 5% na 4 1/2%. Kako bahato so čivkali liberalci pred enim letom, kaj boste ljudje božji nosili denar v farovško hranilnico, prinesite denar rajši nam liberalcem, mi vam damo večje obreste, a zdaj so lepo pricapljali za kmečko hranilnico in posojilnico in jo posnemajo. A najlepše je to, da si niso upali spremembe obrestne mere javno razglasiti, vsaj en mesec prej, zato zdaj ne veljajo nič odpovedni roki, ampak vsako ulogo morajo takoj izplačati. Kmetje, oklenite se vsi svojega denarnega zavoda, ki je ustanovljen v vaš blagor.

Brezški okraj.

b Pilštanj. Vžgalice za „obmejne Slovence“ prodaja g. Ivan Regvat. Dolžnost vsakega moža in fanta je, da zažiga tobak in smodke le z vžgalicami za „obmejne Slovence“. Vrle gospodinje in dekleta pa skrbite, da bodo povsed v kuhinji vžgalice za „obmejne Slovence“. Ljuti sovražnik hoče uničiti naše obmejne brate — pomagajte jih reševati s tem, da kupujete samo vžgalice za „obmejne Slovence“.

b Sv. Peter pod sv. gorami. „Narodni Dnevnik“ priporoča pod zglavjem „Kaznovano duhovniško obrekanje“ klerikalcem v premišljevanje odsodbo, po kateri so obsojeni kaplan Lah na 140 K, župnik Tombah in dva klerikalna agitatorja vsak na 70 K globe. Da si bo vsak, tudi liberalci lahko napravil lastno sodbo o tem „duhovniškem obrekanju“, hočemo celo zadevo nepristransko pojasniti. Dne 10. svetega t. l. se je vrnila pri nas volitve novega občinskega odbora, pri kateri so šli možje „Nar. stranke“, med njimi doktor Kunej, roko v roki z nemškomislečimi volilci, ki so črno na belem dokazali, da hočejo slovensko šolo preustrojiti v ponemčevalnico slovenskih otrok; ta čedna zveza političnih polubratcev je imela res srečo, da je zmagala — sicer z neznatno večino. Pristaši „Kmečke zvezze“ pa se nikakor niso mogli sprizazniti z

preobrnili in nič bolj ni želel, kakor, da ga je duhovnik večkrat obiskal, kar se mu je drage volje storilo.

m Slov. Bistrica. Dne 7. t. pri seji okrajnega zastopa polnomočnega predstavnika grdo zaušnico. Samovoljno je prepustil nimivosti na dan; následno pa zavetje.

pečata, dognalo se je, da je bilo oddan. Za danes ne zanimalo, oglejmo si raje točko, radi katere so zgoraj imenovani sojeni. Dne 31. januarja t. l. so šli gospod J. kaplan Lah in gostilničar M. k vdomi, da bi dobili od nje oblastilo za občinsko volitev; ona je njih želji ugordila, poblastilo podpisala — ter, ne da bi jo kdo o sebi doktor Kunej vprašal, sama od sebe izjavila, da ji je doktor Kunej reklo, da istih ne bo nikdar zdravil, ki ne bodo dali njemu podpisati. G. kaplan Lah si je njene besede na licu mesta zabeležil. Dasiravno so pri sestavi rekurza vse tri priče opetno ponovile zgorajšne besede U. Č., so se podpisanci rekurza vzlično vzdružili vsakega subjektivnega mnenja, oziroma vsake opazke, ter so v ugovoru navdili le gola fakta, kakor so se njim povedala. Da niso imeli namena dr. Kuneja dolžiti nečastnih dejanj in lastnosti, je razvidno že iz tega, ker niso trdili: „dr. Kunej je reklo, da istih ne bo zdravil, ki ne bodo dali njemu podpisati“ temveč so v ugovoru zapisali: U. Č. je pravila, da je dr. Kunej reklo, da istih ne bo zdravil, ki ne bodo dali njemu podpisati. Dr. Kunej bi v tem slučaju, če se je čutil nedolženega, po našem mnenju moral učiniti tožbo (tudi proti U. Č.), a on je tožil le podpisance rekurza U. Č. Pri obravnavi v Kozjem je tajila, da bi kdaj izgovorila zgorajšno obdolžitev; priznala je pa, da je slišala govoriti, da je dr. Kunej nekemu reklo, da istih ne bo zdravil, ki ne bodo dali njemu podpisati; kdo da je govoril, se več ne spominja. Priča M. je pod prisego izpovedala, da je U. Č. rekla, da je slišala o dr. Kuneju tako govoriti. Torej vsaj nekaj potrjuje tudi ti dve priči. A g. J., ki še ni bil nikdar kaznovan, ki je inteligent, trezen, neodvisen trgovec, je precizno, odločno, v polnem obsegu pod prisego potrdil, da je U. Č. pod otožbo stavljeno navedbo v rekurzu v njegovi navzočnosti izgovorila. G. kaplan Lah, ki si je besedil U. Č. na licu mesta nosteril, žalibog kot toženec ni mogel prisjeti, dasiravno bi bil še vedno pripravljen s prisego potrditi, da je imenovana vdova pod otožbo stavljene besede res izgovorila. Po kratkem odmoru po pričevanju se je sodnik g. dr. Žihor sam izrazil, da dela ta slučaj težave celo spremnim juristom. Razglasil je potem zgorajšno odsodbo, proti kateri so se obsojeni pritožili. V prizivu na okrožno sodnijo, so obsojeni prosili, naj se zasišijo nove priče, ki bodo s prisego potrdile, da je M. pri sestavi rekurza ravno tako govoril kot priči g. Lah in g. J. Prizivno sodišče je prošlo odklonilo ter odsodbo prve instance potrdilo. Iz navedenega, kakor iz rekurza proti obč. volitvam se vidi, da so podpisatelji rekurza se poslužili svojih državljanških pravic, nikakor pa niso imeli namena koga obrekovati, oziroma mu brez njegove kritve škodovati. To o njih trditi, bi se reklo, po liberalnem receptu koga „črnit“. b Podrsreda. Že v predzadnji številki Sl. Gosp. smo rekli, da se nočemo pečati z dopisniki onih grdi, lažnjivih, strastnih, skrajno žaljivih dopisov N. L. iz Podrsrede. Naj pišejo, naj lažejo, dokler se ne naveličajo; mi jih preziramo. Siti bodo sami (postali), siti so jih pa že sami gospodje tam v ureduštvu N. L., ker skoraj v vsaki številki opominjajo, naj se jim pač piše nekaj stvarnega, pametnejšega, važnejšega za širšo javnost, ne pa samih puhlih neumnostij. Zato bi se tudi mi preveč ponizali, če bi se hoteli prerekati in bavili s takimi dopisniki; vendar pa bi radi stavili par vprašanj na dopisnika zadnjega dopisa iz Podrsrede v N. L., kjer po daljšem zabavljanju čreži Sl. Gosp. pride dopisnik do zaključka, da se edino N. L. naj ljudstvu priporoča, med njim razširja — ker potom tega lista se ljudstvo izobražuje se goji v njem narodna zavest, se goji naravnost, se utrjuje možnost in značajnost. — Vprašamo torej, se li ljudstvo izobražuje s takimi dopisi, s takimi strasti poloimi osebnimi napadi? Se goji v ljudstvu narodna zavest z listom, v katerem so dopisi, kakor podrsreči in drugi, ki gojijo le medsebojno sovražstvo? Se vzgaja in navaja ljudstvo k naravnosti, če se duhovniku predstojniku podtikajo celo nenaravne stvari, o katerih še celo nikdar sanjal ni? In se li v ljudstvu značajnost utrjuje, če vemo, da ravno dopisniki iz Podrsrede nič ne vedo o značajnosti? Mislimo, da nikdar ne nikoli ne prvo, ne drugo, ne tretje, ne četrto. — In ko bi gospodje tam okoli N. L. vedeli takole marsikaj o svojih vrlih dopisnikih, bi gotovo niti črkice ne natisnili izpod peresa marsikatega dopisnika. Nikdar in nikoli ne bode N. L. priporočljivi, dokler bodo v njega prisarili tako zasepljeni, strasti prenapolnjeni, nesamostojni dopisniki. — Najprej dopisnik dokaži, da si koristen ud človeške družbe, najprej glej, da ne bodes Bogu dragega časa kradel, da ne bodes staršem in drugim v nadlego — potem šele moreš biti koristen narodu. — Mi smo rajši v temi, ki vlada po mnenju dopisnikov tam, kjer se bere Sl. Gosp., kakor pa v svetlobi, ki odseva od domišljene razsvetljenosti dopisnikov N. L.

Književnost.

Časopis za zgodovino in narodopisje. Izšla je ravno letosna prva številka (snopič 1—2) z naslednjo zanimivo vsebino: Strekelj dr. Karol, Slovanski elementi v besednem zakladu štajerskih Nemcev (konc) str. 1—69; Kasprek Ant., Tiranstvo graščaka Frana Taha in njegovega sina Gabriela, str. 70—100, Književna poročila, Društvena poročila, Popravki in dostavki

Čas. Znanstvena revija "Leonove družbe v Ljubljani", 7. in 8. zvezek III. letnika. Vsebina: Vzroki in pojavi moderne moralne krize. (Fr. Terseglov); Veda in filozofija. (Samsa); Cankar in Biblijá. (Venčeslav Belé); K poglavju starejše zgodovine Slovencev. (Dr. Josip Mal); Nove knjige; Listek; Glasnik Leonove družbe. Čas izhaja po desetkrat na leto in stane 5 krov, za dijake 3 krove.

"**Dolina, krv!**" (Glenanaar). Roman. Napisal A. Sheehan. Iz angleščine prevel Fran Bregar. Kot osmji zvezek Leposlovne knjižnice je Katoliška Bukvarna v Ljubljani izdala ta najnovejši roman slavnega irskega pisatelja Sheehana. Pri nas je Sheehan še malo znan, dasi so njegova dela tudi v tujih slovstvih vzbudila veliko zanimanje ter doživela že mnogo prevodov. Original njegovega romana: "Moj novi kaplan" se je razpečal v teku dveh let v 30.000 izvodih in je sedaj preveden celo na hrvatsko. "Glenanaar" je povest irskega naroda, zlasti povest o neuklonljivi verski in narodni zvestobi Ircev, ki je bila edina krviva v njihovi žalostni zgodovini, a ob enem tudi edina življenska moč in odporna sila v stoljetnih surovega zatiranja. Toda dasi ima A. Sheehan te velike cilje svojega romana pred očmi, vendar ne prezre vsled tega malenkosti temveč slike irsko življenje tako živahno, resnično in naravno, kakor bi se vršilo pred bravčevimi očmi. Njegov sled je sedaj miren, sedaj strastno kipeč, sedaj ljubečedovtipen. Vsaka stran in ves roman pa je kakor slavospev krščanstvu, ki je oplemenitilo irske duše, jim dalo neizčrpnih sil in še sedaj blagodejno sije nanje kakor toplo sonce na posejano njivo. Irski narod je majhen po številkah, velik po trpljenju in slovensko ljudstvo mu je tako zelo podobno v objem; morda bo bralo v "Glenanaaru" svoj povest in je bo veselo. Cena broširanemu izvodu 4.20 K, vezanemu pa 5.80 K. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Vestnik mladinske organizacije.

Mladenički shod bo dne 1. avgusta na Dravskem polju. Cerkveni del se bo vršil na Ptujski gori, popoldansko zborovanje pa pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju v čitalničnih prostorih. Mladeniči, agitirajte zaanj, da bo shod častna manifestacija ptujsko-poljske mladine!

Sv. Ilj v Slov. gor. Mladenička zveza ima v nedeljo dne 18. julija mesečni područni shod v društveni sobi ob 8. uri zjutraj, h kateremu so vsi mlađenci, pa tudi možje in drugi, prijazno vabljeni. Govorilo se bo o važnih vprašanjih današnjega časa s posebnim ozirom na obmejne kraje. Pridite vsi.

Petrovče. Mladenički shod se vrši v Petrovčah dne 25. julija 1909. Natančneje o tem poročamo v prihodnji številki. Opozarjam vse fante, naše somišljene, da skrbe, vsaki v svoji župniji, za obilno vdeležbo. Na zdar!

Orel je začel vedno bolj in bolj razpenjati svoje peruti po zeleni Štajerski in si je že na šestih mestih ustanovil svoja trdna gnezda. Dalje časa že obstoje "Orli" v Mariboru, Celju, Trbovljah, ki lepo uspevajo. Pred kratkim se je ustanovil Orel v Škalah, kjer se zbira pod njegovim okriljem lepo število navdušenih mlađencov. Dne 4. julija se je ustanovil v Št. Juriju ob Taboru telovadni odsek "Orel", kar znači, da tudi v Savinjski dolini najde "Orel" ugodna tla. 11. julija pa se je ustanovil na Dobrni pri Celju šesti "Orel" v navzočnosti zastopnika "Zveze telovadnih odsekov" brata Janka Hočvarja. Pristopilo je takoj 25 mlađencov in k naraščaju 16. O tem "Orlu" imamo obljudljeno za prihodajo številko natančneje poročilo, tudi o tem, kako pobačansko so se "hajlovci" obnašali. Tem "Orlom" se bodo v kratkem pridružili tudi "Orli" po drugih krajih, kjer se že danes vrše priprave za njih ustanovitev. Na zdar!

Vurberg. Iz naše župnije so slišati vedno le dobri glasovi. In to tudi ni čuda, da imamo balno društvo, mlađenčko in dekliško zvezo. Fantje in dekleta kar tekmujejo med seboj, vsak v svoji zvezi, priejavijo shode in se tako izobrazujejo. Zadnjo nedeljo po večernicah se je zbral lepo število mlađencov in mož v bralni sobi, kamor jih je povabila mlad. zveza k poučnemu zborovanju. Govorilo sta tajnik Šut in urednik Šiška iz Maribora. Padlo je mnogo dobrih zrn, upamo, da na plemenita, rodovita tla.

Saleškim mlađenčem! Zora vstaja, dan' se dela! Dan se dela v nepreglednih vrstah mlađenčkih in nedeljo za nedeljo pristopajo nove čete" čilih bojevnikov pod prapor Zveze slovenskih mlađenčev. Kosajo se posamezni kraji med seboj in tekmujejo, da bi dali veliko število v mlađenčiske vrste. V nedeljo dne 18. julija pa se zbere, prvikrat, a tokrat toli veličastnejše, divizija mlađenčke armade v Saleški dolini, da tudi ona priklopi svoje močne bataljone veliki mlađenčki armadi. Vabljeni ste ta dan vsi vrli katoliško-narodno misleči mlađenči v Škale. Pridite, da se spoznamo, da se navdušimo za našo vlore in cilje! Na mnogoštevino svjedence! Na zia:!

Najnovejše novice.

Matura na mariborski gimnaziji se je včeraj končala. Vseh je zelo ugoden. Maturiralo je 42 dijakov, od njih 26 Slovencev. Slovenci so načrivali izpit vsi razen enega, ki je bil reprobiran za eno leto. Izmed Slovencev je 8 odličnikov, Nemca pa samo dva. Imena slovenskih abiturientov so: Augustičič Karl, Baš Fran (z odliko), Bratina Anton, Fras Fran, Gnuš Kazimir, Holeman Pavel, Holeman Vinko, Ivanšek Fran, Jager Ivan, Koser Janko (z odliko), Koser Ludovik (z odliko), Leskošek Karl (z odliko),

Lobnik Fran (z odliko), Lukman Fran (z odliko), Oštir Karl, Peršuh Anton, Plohl Peter, Rezman Slavko (z odliko), Rihčič Peter, Toplak Fran, Veble Fran, Vesnjak Pavol, Zajc Jožef, Zelenko Fran (z odliko) in Zorko Ivan.

Ribnica. 20. t. m. bodo tukaj č. g. And. Fišer, kateri so bili 20. jul. 1884 posvečeni, obhajali svojo 25letnico.

Sv. Marko nize Ptuja. Že tretjič je letos gorelo v naši župniji in to vselej vsled neprevidnosti malih in "velikih otrok". 14. julija 5/11 dopoldne se je prikazal "rudeči petelin" na Vrablovici hiši v Zabovcih, župnija sv. Marko. Ogenj je napravil mnogo škode. Pogorele so 4 hiše, z gospodarskimi poslopji vred. Da ne bi bilo toliko požrtvovanih gasilev, bi pogorela cela vas. Celo vrli sosedji iz Spuhlje so prihiteli na pomoč. Bog jim plačaj.

Za nemškega državnega kancelarja je imenovan Bethmann-Hollweg.

Listnica uredništva.

Za prihodnjo številko smo morali odložiti tele dopise: Sv. Križnik Slatine, Sv. Lovrenc v Slov. gor., Ribnica, Zreče, Hotinjava.

Našim rodbinam priporočamo Kolinsko cikorijo.

Pojasnila o inseratih daje
upravnštvo samo tistim, ki priložijo vprašanju znakmo za
10 vinarjev.

Loterijske številke.

Dne 10. julija 1909.

Gradec 16 27 11 36 31

Dunaj 81 10 8 16 34

Mariborski izletniki, pozor!

Dobro vino lastnega izdelka toči na svojem posetvu v Rošpahu, eno uro od Maribora, g. Colnik po 72 v liter in se vsem v mestu in okolici priporoča.

Dva učenca se takoj sprejmeta pri sodarskem mojstru Franc Sulcer, Kaserngasse 7, Maribor. 571

Učenka se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom; v začetku 7 K mesečne plače. Vprašanje na upravnštvo Slov. Gosp. 558

Iščem pekovskega učenca. Nastop takoj! Pekarji Vedenik, Št. Pavel, Savinjska dolina. 554

Samekolnik (Motorrad) iz tvrdke Lamm in Klement, 2 1/2 PS v najboljšem stanju in prav po nizki cenici je takoj za prodati pri Jožefu Pfeifer, tovarnar, Hoče. 550

Mizarski učenec, močen, se takoj sprejme pri Miklavžu Beukic, Maribor, Tegethoffova ulica 44. 547

Urarski učenec z dobrimi šolskimi spricelami se sprejme. Naslov v upravnštvo. 561

Ignacij Jagodič, ključavnica pri Sv. Petru na Medvedovem selu na Mariboru. 545

15 in pel leta star deček se želi izučiti kovačke obrti. Naslov pove upravnštvo. 568

Sprejmem takoj krepkega učenca z dobre hiše, kakor tudi mladega pomočnika. Milan Hočvar, Celje, trgovina špecerijskega blaga. 562

Antivino semenje, salato semenje za zimo, cernestino in repinzenovo semenje se dobi sveže pri Vidu Murku, trgovina z mešanim blagom, Maribor, Mellingerstrasse 24. 564

Fant, 24 let star, želi premeniti svojo službo in priti za pismo v kako mesto, trg ali okolico. Zmoren je slovenskega in nemškega jezika. Ponudbe na upravnštvo. 553

Ženitna ponudba. Vrtnar in posestnik samskega stanu, 45 let star, v jakem lepem kraju, 5 minut od kolodvora, 20 minut od mestne farne cerkve, se želi seznaniti z dekllico, ki bi imela veselje do vrtnarstva in 2-3.000 K premičenja. Ponudbe s sliko na upravnštvo. 546

V našem želi vzeti kako posestvo. Ponudbe do 31. t. m. Naslov v upravnštvo. 563

Lepo kmečko posestvo pri mestu Ptaj se takoj z vsemi rečimi proda, s poljskim pridelki, živilo, vozi, plugi, sploh vse, kar kmet potrebuje, lep sadni vrt, okoli hiše lepo rodnih trsej. Stanovanje obstoje z malim vrtom se proda v Maribor pod takoj lahkim plačilnim pogoji. Vpraša se v upravnštvo tega lista. 529

Posestvo v Leitersbergu, eno uro od Maribora, obstoječe iz novozidane hiše, gospodarskega poslopja, 4 oralni njive, vinograd in sadovnik in 2 krami, se po ceni proda. Pojasnila daje Matija Emeršič, Dogoše štv. 24, pošta Maribor. 583

Lepo kmečko posestvo pri mestu Ptaj se takoj z vsemi rečimi proda, s poljskim pridelki, živilo, vozi, plugi, sploh vse, kar kmet potrebuje, lep sadni vrt, okoli hiše lepo rodnih trsej. Stanovanje obstoje z malim vrtom se proda v Maribor pod takoj lahkim plačilnim pogoji. Vpraša se v upravnštvo tega lista. 527

Lepo posestvo na Spodnjem Stajerskem v večji župniji, ob okrajini cesti in železniško postajo, obstoječe iz hiše, gospodarskih poslopj, vrt, njive, sadovnikov, travnikov, gozdov in vinograda, se iz proste roke takoj proda. Več pove upravnštvo tega lista. 581

Proda se zaradi boljnosti gospodarje posestvo okoli 40 oralov: hosta z dovoljenjem prodaje lesa, izprodaja se je že pričela; travnik in njive, sadovnik, gozdov in vinograda, se iz proste roke takoj proda. Več pove upravnštvo tega lista. 528

Zdravi delavec in delavke, tudi cele družine dobijo v tovarni vžigalic v Rušah pri Mariboru trajno v upravnštvo. 569

Dva učenca, karera bi imela veselje do podobarske ali kamnoliesarske obrti, sprejme takoj pod zelo ugodnimi pogoji Jakob Goloč, pedobar v Ljutomeru. 478

Krasno posestvo blizu Zg. Radgon se zaradi preselitve prostovoljno proda. Obstoje iz 4 oralov zemlje, med tem lepa gozdna parcela v bližini letovišča "Bad Radšin" pripravno za vstopjanje, je na prodaj. Vprašati je pri J. Rubinu, cesta na Pobrežje št. 7 v Mariboru. 567

Posestvo, pol ure od Maribora, pri veliki cesti, 2 oralni, se proda z vsem, kar leži in stoji. Stene 7.000 K. Vkuženega ostane 2.000 K. Oglasiti se je treba pri Matiji Emeršič, Dogoše 24, p. Maribor. 567

Krasno posestvo blizu Zg. Radgon se zaradi preselitve prostovoljno proda. Obstoje iz 4 oralov zemlje, novo zidana hiša in gospodarsko poslopje, vse v najboljšem stanju, pripravno za upokojenca ali rokodelca. K hiši spada krasen sadni vrt, hlev. Naslov v upravnštvo lista. 568

Zdravi delavec in delavke, tudi cele družine dobijo v tovarni vžigalic v Rušah pri Mariboru trajno v upravnštvo. 569

Proda se malo posestvo, hiša z gospodarskim poslopjem, vse v dobrem stanju, v lepem, rodovitem kraju, poleg železnic in z mnogim sadnim drevesjem, z brsdami, njive vse obsejane, za najvišjo ceno 2.000 kron radi rodbinskih razmer. Več pove F. Majerle, Brezje ob Slomu. P.: Sv. Jurij ob juž. žel. 567

Velika priležnost. Zelo dobro idoča gostilna in trgovina s celo novim zelo modernim, velikim davča prostim poslopjem s premičnimi ali brez premičnin ali vsemi pravili, tudi prodaja smodnika, ob veliki cesti pri farni cerkvi, v lepi ravnini v Slov. gor., se takoj globoko pod svojo ceno zavoljo preselitve samo za 16.000 K proda. Vknj ženih je 10.000 K. Vse načrte od Franc Petelinca, "Rotenhof", Zgornja Polskava pri Pragerskem. 551

Gostilna na izvirnem poštem kraj, pol ure od Maribora, je novozidan hrám z več mi sobami, kletmi, gospodarskim poslopjem in tudi trgovino z mešanim blagom. Toči se vino, pivo in žganje; k temu spada tudi 10 oralov prav dobroh njiv in travnikov, vse dobra pri hiši, veliko najboljih sadnih dreves in premičnine se takoj proda. Cena je 26.000 K, vknj ženih ostane 10.000 K. Več o tem po e Franc Podlipnik, Tezno 37, Maribor. 564

Pozor,

kmetje in fantje!

V moji lekarniški praksi, kačero izvračujem že 25 let, se mi je posrečilo s časoma iznajti sredstvo za rast brk in laš, proti izpadanju las in za odstranitev prhlja (luskin) na glavi, to je

Kapilar Š. I.

Cena je (franko na vsako pošto) 1 lončič 3 K 60 vin., 2 lončki 5 K. Prosim, da se naroči sam od mene. Naslov je: P. Jurišič, lekar na Pakracu, Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštним povzetjem.

Štefan Kaufmann

trgovec z železom

v Radgoni,

priporoča najboljše ocelne

motike in lopate, dobre kose

in srpe, pravo štajarsko železo

se dobi po najnižji ceni

: in solidni postrežbi. 938

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru priporoča te-le tvrdke:

M. E. ŠEPEC

Grajski trg 2 MARIBOR Burgplatz 2

priporoča svojo popolnoma novo in veliko zalogu modnega volnenega in perilnega blaga za ženske obleke, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, srajce, ovratnike, kravate, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni civilih, perje za blazine itd.. vse po najnižji ceni.

Pohištvo!

v veliki zalogi, kakor tudi matrace, divani, stresje postelje ter ogledala po najnižji ceni.

Franc Pieteršek, Maribor
Koroška cesta št. 10.

Narodna gostilna

Pri pošti

Maribor, Tegethoffova cesta 43

priporoča vedno sveže pive, izvrstna domača vina ter mazle in topla jedi.

Mar. Medes.

Tovarna za glinske izdelke

v Račju

zdeluje s parnimi stroji iz najboljših, vodnatih pravilnih gline prizname najboljše izdelke, kakor: paratovino zarezano in vsakovrstno drugo strošno opako, opaka na zid, za oboke, džinike, rekonke, opake, plote na tlak, lončene cevi itd. po najnižji ceni.

Zalogu tudi v Mariboru, Gesserska cesta, pri hramenarju A. Kozarič.

Spomladanski čas!

Priporoča vsakovrstna semena, detljivo staj., lucerno, rudečo, (inkarnat) travno seme, oves za seme, repno, svinsko salatno, korenjevo, zeljno seme itd. Nadalje: galico, brizgalnice, motike, gumi, trake, preja, ličje ter vse potrebščine za vinogradne; Tomaževa žlindra, kose, vile, grablje ter razno orodje. Barthelnovno kajno apno, vsake vrste :: železa, šine, cement itd. — Kupuje vse kmetijske pridelke. ::

Alojzij Pinter

v Slov. Bistrici.

Edina narodna stekarska trgovina

FRAN STRUPI, Celje,

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana, kamnine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobe. Prevzetje vseh stekarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah.

Najnižje cene — Najsolidnejša postrežba.

Na debelo — Na drobno

1000 Kron!

ne dobite, ampak precej denarja si prihranite, ako kupujete vse za Vašo potrebo, kakor vsakovrstno blago za žensko in moško obleko, najlepše svilnate robce, perilo, preproge, rjuhe, platno belo in barvano in mnogo drugih različnih stvari v največji in najcenejši trgovini

JOŽEFA ULAGA v MARIBORU

Tegethoff-ova cesta št. 21.

Največja zalogu! 364 Največja zalogu!

Smrt

doleti vsakega, ampak srča samo tistega, kateri naroči sedaj belo platno v velenjski hiši

R. Stermecki, Celje,
Štajersko.

Štajersko platno m po 36 v. Slovensko platno m po 40 v. Savinjsko platno m po 44 v. Vojaško platno m po 46 v. Domestik platno mehko m po 43 v. Gorsko platno debelo m po 60 v. Istrija tkanina, mehka m po 54 v. Hollandska tkanina, mehka m po 60 v. — Vzorci zaston in pošiljatve črez 20 K franko.

Slavnemu slovenskemu p. n. občinstvu ujedno naznanjam, da sem otvoril v Mariboru, Šolska ulica št. 2 nasproti kavarne „Central“

moderno urejeno brivnico.

Isto priporočam vsem zavednim Slovencem ob čisti in točni posredbi v blagohotni obisk.

Odličnim spoštovanjem
IVAN BERGLES,
brivec.

Grozovite novosti

za moške in za ženske

pri Druškovič-u
v Slovenjgradcu.

Nova trgovina! MARIBOR, Glavni trg 19.

Naznanjam ujedno, da otvorim dne 31. julija t. l. na glavnem trgu št. 19, „pri angelju“

popolnoma novo trgovino

z modnim in manufaktturnim blagom, platnom, suknom in perilom ter z raznovrstnimi pleteninami in krojaškimi potrebščinami. — Svojim vselezenjem odjemalcem brem pestregel lahko v vsakem oziru točno in solidno, ker imam zelo ugodne cene s samimi najdolnejšimi tovarnami. — Priporočam se slav. občinstvu in upam, da bodo podpirali moje novo podjetje z obilnimi naročili.

Z edličnim spoštovanjem

J. N. ŠOŠTARIČ.

Veselice

se prirede in zato nudi narodna trgovina

VILKO WEIXL,

MARIBOR, Gospodska ulica 33,

lampione konfeti, kače, srečke za srečolov, šaljive dopisnice, slovenske razglednice, barvan papir in različne dobitke v najlepši izbiri po tako nizki ceni.

Glavna zalogu Barthelnovega apna za poklajo! Razne vrste travnega, deteljnega, gozdnega in vrtnarskega semena priporoča

M. Berdajs MARIBOR Sofijin trg

Svoji k svojim!

Nova trgovina

Fr. Bureš,

urar, očalar in zlatar

v Mariboru

Tegethoffova cesta 33,

priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato zalogu raznovrstnih zlatih, srebrnih in niklastih ur, očalar, dalnegledov, raznovrstne zlatnine in srebrnine po najnižjih cenah. Garancija več let.

Vsi popravki se točno in hitro izvršijo.

Podružnice
Spljet, Celovec
:: in Trst ::

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na teleski 4 1/2 0/0 jev po dnevnom kurzu. Delniška glavnica K 3.000.000. — Reservni fond K 300.000.

Podružnice
Spljet, Celovec
:: in Trst ::

SLAVIJA

je največja slovanska zavarovalnica, proti požaru in življenju.

Premog in drva

prodaja, ter stavi tudi na dom trgovina z mešanim blagom, premogom in drvami

A. Vertnik, Maribor, Koroška cesta.

Ivan Ravnikar Celje

priporoča svojo bogato zalogu špecerijskega blaga, suhih in oljnatih barv, firneža in karboleja ter vseh vrst lakov, kupuje in prodaja deželne pridelke. Gostilničarjem priporočam vseh vrst mineralne vode, nadalje domače in ogrske salame. Poljedelcem priporočam za pomlad vsakovrstna poljska in trtna semena, za katerih kaljivost se jamči. :: Na debelo in drobno. — Nizke cene : tečna postrežba. ::

S spoštovanjem:

IVAN RAVNIKAR.

„CROATIA“

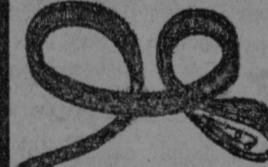
edina hrvaška zavarovalnica, osnovana od občine svobodnega in kr. glav. mesta Zagreba

„CROATIA“, osnovana na temelju vzajemnosti, sprejema v zavarovanje proti požaru in vpečelitvi po bliški nepremičnine vseh vrst: hišo, gospodarska poslopja, tvornice, mline itd. ter premičnine, kakor: hišno opravo, gospodarsko orodje, opremo, stroje, blago, žito, blago v trgovinah itd. po tako ugodnih pogojih in nizkih cenah.

Vsa pojasnila daje: Podružnica „CROATIA“ v Trstu, Gorno št. 1.

Štampilje

iz kavčuka se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kemična pralnica oblek

H. Volk, Šoštanj

se priporoča za pranje in barvanje raznih oblek, kožuhovin, rokavic itd. Lišpa od oblek ni treba odstraniti. Edini slovenski zavod te vrste.

Nabiralnica v Mariboru pri J. Vežjak, krojač, Šolska ulica 4.

Kilne pase, z ali brez peresa tudi za najhujše kile, trebušne obvezne, suspenzorje, podloge za noge, berge, pokončne držaje, ramne varstvene stroje za telesne poškodbe, po zdravniškem predpisu i. t. d. izdeluje po tako nizki ceni, staroznana trdka FRANC PODGORŠEK, bandažist in rokavičar Maribor, Grajska ulica 7.

Zalogu vsakovrstnih v to stroku spadajočih zdravilnih in drugih potrebščin, ter rokavic v veliki izbiri.

Lovske puške

vsek sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig

družba z omejeno zavezo v Borovljah (Koroško).

A. Jurca naslednik Alojzij Senčar v Ptiju,

priporoča svojo bogato zalogu špecerijskega blaga, suhih barv, firneža in karboleja ter vseh vrst lakov, kupuje in prodaja deželne pridelke. Gostilničarjem priporočam vseh vrst mineralne vode, nadalje domače in ogrske salame. Poljedelcem priporočam za pomlad vsakovrstna poljska in trtna semena, za katerih kaljivost se jamči.

Na debelo : na drobno. — Nizke cene : tečna postrežba.

Minogo, minogo 1.000.000 kren "Palma" ki pospešuje optiranje vsakovrstnih perutnih in dojivnikov živali, jih obvaruje boleznim in ozdravi sigurno, če so bolane za disterijo ali pa v prebavilki. 1 K pošt. znak (nakazano 6 v. vel.) prinese Palmo z navodilom poštne prosto; spod 4 K ni povzetjal. Priporočam se L. E. WEIXL, priprav. živ. živil, Maribor, Zofijin trg 3. Čez sto priznanj. Prospekti prosto.

1001

Mnogovrstne razglednice

priporoča trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

oo Spodnještajerska oo

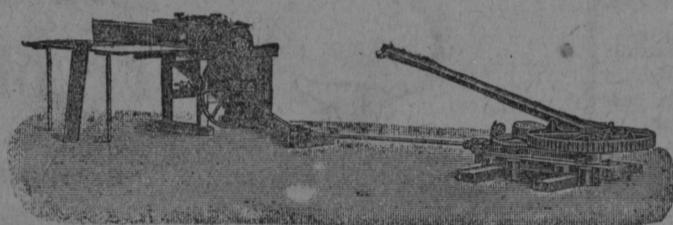
ljudska posojilnica v Mariboru

uljudno naznanja,

da se preseli s 15. avgustom

oo v Stolno ulico št. 6. oo

Najboljše mlatilnice

trgovina z železnino: „MERKUR“, : P. Majdič, : Celje.

Slike in cene strojev pošilja z obračno pošto zastonj in franko.

560

za rabo na roko, gepelj in vedno moč, geplje, čistilnice (pajkle in trierje) vseh vrst, sadne in grozdne mline, slamoreznice, kakor vsakovrstne poljedelske stroje, zajamčeno najboljšega izdelka, priporoča po najnižjih cenah ::

Tvornica umetnega kamenja in marmorja

ZAJEC & HORN

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 73.

Izjava.

Podpisani Jože Repič iz Smolincev pri Sv. Antonu v Stov. goricah obžalujem vse žaljivke, ki sem jih 27. februarja t. l. izrekel o gosp. Josipu Holecu, trgovcu v Smolincih, kot popelnoma neresnične.

Sv. Lenart, 30. junija 1909.

549

Jože Repič.

Izjava.

Podpisani obžalujem besede, katere sem izgovoril v razburjenosti čez gospoda M. Berdajsa in se mu zahvaljujem, da me ni dal sodnjsko preganjati.

573

Alojz Hobacher, sen.

Pozor na bliskovno nevarnost!

Strelovod, ki ni natančno urejen, povzroči večjo nevarnost nego pa varstvo. — Strokovno preiskavo z najnovješimi pripravami in ravno tako tudi vsa popravila in nove naprave prevzame po najnižji ceni :: 570

Karl Pirch,
trgovina za vpeljavo električnih strojev in elektrovodov.
Maribor, Grajska ulica št. 10.

Vsakovrstne slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu Fran Cesar, tovarna slamnikov v Stobi, pošta Domžale pri Ljubljani. Cene nizke, postrežba točna, 434 na zahtevo cenik poštne prosto.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

VABILO

na

drugi redni občni zbor

Posojilnice v KRIŽEVCIH, reg. zadr., ki se vrši v nedeljo dne 1. avgusta 1909 v šolskih prostorih pri Sv. Križu na Murskem polju, ob 3. uri popoldan.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Vitev nadzorstva.
6. Sprememba pravil.
7. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

555

Načelstvo.

F. Prull mestna lekarna pri c. kr. orlu

Maribor, Glavni trg št. 15 poleg mestne hiše.

Kapljice za svinje
za rdečne bolezni.

Je izvrstno in poskušeno zdravilo za rdečne bolezni. Gotovo pomaga, že bolani svinji se lahko daje skrat na dan ena mala žlica. Cena 1 steklenice 1 K. Najboljša zdravila za domače živali ima in vsak dan po poštnem povzetju pošilja

Mestna lekarna F. Prull-jeva poleg mestne hiše.

Blagorodni gospod B. Prull, lekarnar, Maribor, Glavni trg št. 15.

Vam pišem zopet po zdravilu, zoper svinje rudečo bolezni, zdaj mi pošljite 4 steklenice tistih kapljic tote kar ste mi poslali sem že odal, prosim torej pošljite mi hitro. Vas lepo pozdravim M. W. Goitzemberg. Pošlite 5 steklenic!

Kapljice za svinje za rudečico, izvrstno pomagajo. — Dokl Eli-

sabeh, Maribor.

Milan Hočevar-Celje

Glavni trg štev. 10.

Priporoča za napravo domače pijače posebno dobro pripravo ali tvarino, tudi za vse vrste žganja in likera. Olja, ūvicarskega sira, ogrske salame, kave 1 kg od 2 K naprej, rogatko in radajsko kislo vodo, galico, žveplo in rafijo. 180

Jamčim za dobro in solidno postrežbo.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se priporoča dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena manufakturana trgovina 116

Franc Souvan, sin
v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu 22
v LJUBLJANI.

Pozor! Čitali
Pakraške
želodčne
kapljice.

Staro slovito, izvrstno deluječe sredstvo pri bolezni v želodcu in črevih, posebno se priporoča — pri zaprtju in nerdenem odvajjanju — pehanju, — kongestiji — ponanjanju teka, krčih i. t. d. Nedosečno sredstvo za pridržanje dobrega prebavanja.

Delovanje izvrstno, vsapeh siguren. Cena je za 12 steklenic (1 dvanajstostenica) 5 K franko na vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da ne izplačata zaračunov od:

P. Jurišiča,
lekarnarja v Pakracu št. 201 (Slavonija).

Zahvala

za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob bolezni in smrti našega nepozabnega očeta

Franca Thaler,

kateri je dne 10. julija po dolgi a mučni bolezni večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče v 73. l. svoje starosti mirno v Gospodu zaspal. Na prvem mestu se zahvalimo domačemu gospodu župniku, ki so bili še pri smrti pokojnika in so ga spremili k večnemu počitku, posebej jim gre prisrčna zahvala za krasen govor pri odprttem grobu; dalje domačemu gospodu organistu kakor tudi so-sednjima vurberškemu in šentjanžkemu in sploh vsem pevcem za krasno petje doma in pri odprttem grobu, dalje slav. učiteljstvu in vsem znancem in prijateljem, ki so ga v tako obilnem številu spremili k večnemu počitku. Srčna hvala! Bog povrni! Pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin!

Ivan Thaler, Janez Thaler, sina; Julijana Thaler, hčer; Janez Rotman, zet; Marija Rotman, roj. Thaler, hčer;